

МАСАЖ

**Анотований
бібліографічний покажчик
трьома мовами**

Укладач Ірина Свістельник

УДК 615.82:016
ББК 53.54:91.9
М 31

*Серія „Інформаційне забезпечення фізичної рекреації,
реабілітації і здоров'я людини”
Започаткована 2011 року*

Масаж : анот. бібліогр. покажч. трьома мовами [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Л. : [б. в.], 2015. – 66 с. (Серія „Інформаційне забезпечення фізичної рекреації, реабілітації і здоров'я людини”, вип. 2).

До анотованого бібліографічного покажчика увійшли друковані (книги, монографії, наукові статті, автореферати дисертацій тощо) та електронні джерела бібліотеки Львівського державного університету фізичної культури. Праці науковців, що досліджують проблеми масажу розміщено за рубриками, в алфавітній послідовності прізвищ авторів, анотації подано трьома мовами (українською, російською та англійською); тексти анотацій збережено в авторських варіантах.

Бібліографічні описи складено відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання” та ДСТУ 3582–97 „Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила”.

Покажчик призначений для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів ВНЗ фізкультурного профілю, факультетів фізичного виховання ВНЗ та всіх, хто здійснює наукові дослідження в галузі медицини.

МАСАЖ

1. Авраменко А. О. Вплив масажу на рівень внутрішньошлункового тиску у хворих на хронічний гелікобактеріоз, які страждають на остеохондроз / А. О. Авраменко // Медична реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2013. – № 3 (75). – С. 32–34.

Анотація. Вивчений вплив масажу на рівень внутрішньошлункового тиску у хворих хронічним хелікобактеріозом, які страждали остеохондрозом попереково-грудного відділу хребта. Було з'ясовано, що у хворих з високою мірою осіменіння слизової оболонки шлунку хелікобактерною інфекцією рівень внутрішньошлункового тиску, який виникає під час проведення масажу, не відрізняється від рівня внутрішньошлункового тиску у хворих виразковою хворобою дванадцятипалої кишки.

Ключові слова: остеохондроз, масаж, гелікобактерна інфекція, внутрішньошлунковий тиск, виразкова хвороба.

Аннотація. Изучено влияние массажа на уровень внутрижелудочного давления у больных хроническим хеликобактериозом, которые страдали остеохондрозом пояснично-грудного отдела позвоночника. Было выяснено, что у больных с высокой степенью обсеменения слизистой желудка хеликобактерной инфекцией уровень внутрижелудочного давления, который возникает во время проведения массажа, не отличается от уровня внутрижелудочного давления у больных язвенной болезнью двенадцатиперстной кишки. Создается угроза быстрого язвообразования, что необходимо учитывать при отборе на массаж лиц, страдающих остеохондрозом.

Annotation. The effect of massage on the level of intragastric pressure in patients with chronic *Helicobacter pylori* infection who were suffering from osteochondrosis of the lumbar-thoracic spine has been studied. It was found that patients with a high degree of contamination of the gastric mucosa by *H. pylori* infection rate in intragastric pressure which occurs during the massage does not differ ($P>0,05$) on the level of intragastric pressure in patients with duodenal ulcer.

Key words: osteochondrosis, massage, *Helicobacter pylori* infection, intragastric pressure, ulcer of the stomach.

2. Аксенова А. М. Применение глубокого рефлексорно-мышечного массажа новорожденным с перинатальной патологией в условиях роддома / А. М. Аксенова, Н. И. Аксенова // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2012. – № 1(97). – С. 11–15.

Аннотація. С увеличением рождаемости увеличивается количество детей с перинатальной патологией, нередко приводящей к инвалидности. Лекарственная терапия далеко не всегда эффективна. Нами предложена эффективная методика лечебного глубокого рефлексорно-мышечного массажа новорожденных в условиях роддома. Использование такого

массажа новорожденным начиная с первых суток жизни позволяет уменьшить количество детей, нуждающихся во втором этапе лечения.

Ключевые слова: новорожденные, глубокий рефлекторно-мышечный массаж, перинатальное поражение нервной системы.

Анотація. Зі збільшенням народжуваності збільшується кількість дітей з перинатальною патологією, що нерідко призводить до інвалідності. Лікарська терапія далеко не завжди ефективна. Нами запропонована ефективна методика лікувального глибокого рефлекторно-м'язового масажу новонароджених в умовах пологового будинку. Використання такого масажу новонародженим, починаючи з першої доби життя, дозволяє зменшити кількість дітей, які потребують другого етапу лікування.

Ключові слова: новонароджені, глибокий рефлекторно-м'язовий масаж, перинатальне ураження нервової системи.

Annotation. With the increase in fertility the number of children with perinatal pathology increases as well, that often leads to disability. Drug therapy is not always effective. We suggest an effective method of deep reflectory muscle massage in newborns in terms of maternity hospital. The use of this massage for newborns from the first days of life can reduce the number of newborns needed it in the second stage of treatment.

Key words: newborns, deep reflectory muscle massage, perinatal nervous system disturbance.

3. Альбота Т. Г. Застосування апаратного масажу для оздоровлення людей / Т. Г. Альбота // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. – Л., 2009. – Вип. 43. – С. 5–10.

Анотація. У статті розглядаються види апаратного масажу та його вплив на організм людини.

Ключові слова: апаратний масаж, організм, вплив.

Аннотація. В статье рассматриваются виды аппаратного массажа и его влияние на организм человека.

Ключевые слова: аппаратный массаж, организм, влияние.

Annotation. We consider types of massage with the help of different devices and its influence on the human body.

Key words: vehicle massage, organism, influence.

4. Альбота Т. Г. Массаж – невід'ємна частина здорового способу життя людини / Т. Г. Альбота // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. – Л., 2009. – Вип. 41. – С. 5–7.

Анотація. У статті розглянуто вплив масажу на організм людини.

Ключові слова: масаж, здоровий спосіб життя, терапія.

Аннотація. В статье рассмотрено влияние массажа на организм человека.

Ключевые слова: массаж, здоровый образ жизни, терапия.

Annotation. In the article influence of massage is considered on the organism of man.

Key words: massage, healthy way of life, therapy.

5. Антипкин Ю. Г. Массаж и физкультура для детей в возрасте до трех лет / Антипкин Ю. Г. – К. : Здоров'я, 1992. – 64 с., ил. – ISBN 5-311-00187-9.

Аннотація. В книге представлены сведения о роли массажа и физических упражнений в воспитании здорового ребенка. Регулярные занятия физкультурой с применением массажа у детей младшего возраста благоприятно сказываются на их физическом развитии, снижают восприимчивость к различным факторам, вызывающим многие болезни, в том числе и инфекционные. Приведены комплексы физических упражнений и массажа для детей различного возраста.

Ключевые слова: массаж, физкультура, дети до трех лет.

Анотація. У книзі представлені відомості про роль масажу і фізичних вправ у вихованні здорової дитини. Показано, що постійні заняття фізкультурою із застосуванням масажу в дітей молодшого віку сприятливо позначаються на їхньому фізичному розвитку, знижують сприйнятливості до різних чинників, що викликають багато хвороб, у тому числі й інфекційні. Приведені комплекси фізичних вправ і масажу для дітей різного віку.

Ключові слова: масаж, фізкультура, діти до трьох років.

Annotation. In a book presented taking about the role of massage and physical exercises in education of healthy child. Regular employments by physical education with the use of massage at the children of junior age favorably tell on their physical development, reduce receptivity to the different factors, to causing many illnesses, including infectious. The complexes of physical exercises and massage are resulted for children different age.

Key words: massage, physical education, children to three years.

6. Бабанин А. А. Основы точечного массажа / А. А. Бабанин, Е. В. Мельниченко. – СПб. : Диамант, 1999. – 240 с., ил. – ISBN 5-88155-313-6.

Аннотація. Точечный массаж является основной частью древневосточной медицины. Его можно считать одним из самых ранних методов лечения. Шиацу – это пальцевое (иногда ладонями, при помощи локтя и т. п.) ритмичное надавливание участка кожи в области биологически активной точки или вокруг нее. Это воздействие не может вызвать побочных эффектов. Шиацу всегда эффективно, так как лечит все тело. Книга снабжена большим количеством иллюстраций, что помогает быстрее освоить приемы шиацу. Для широкого круга читателей.

Ключевые слова: точечный массаж, основы, болезни.

Анотація. Точковий масаж є складовою давньосхідної медицини. Його можна вважати одним з ранніх методів лікування. Шиацу – це пальцеве (іноді долонями, за допомогою ліктя тощо) ритмічне натискання ділянки шкіри в області біологічно активної точки або навколо неї. Ця дія не може викликати побічних ефектів. Шиацу завжди ефективно, оскільки лікує все тіло. Книга достатньо ілюстрована, що допомагає швидше засвоїти прийоми шиацу. Для широкого кола читачів.

Ключові слова: точковий масаж, основи, хвороби.

Annotation. A point massage is basic part of ancient east medicine. He can be counted one of the earliest methods of treatment. Shiatsu is the finger (sometimes by hands, through an elbow and t. of p.) rhythmic pressing on of area of skin in area of biologically active point or round her. This influence can not cause the effects of sides. Shiatsu always effectively, because treats all body. A book is supplied plenty of illustrations, that helps quick to master adopting shiatsu. For the wide circle of readers.

Key words: point massage, bases, illnesses.

7. Бани и массаж. – М. : Вече, 2001. – 352 с.

Аннотація. В книзі представлена методика проведення масажу в умовах бані.

Ключевые слова: баня, массаж, методика.

Анотація. У книзі представлена методика проведення масажу в умовах лазні.

Ключові слова: лазня, масаж, методика.

Annotation. In a book the method of conducting of massage is presented in the conditions of bath-house.

Key words: banya, massage, method.

8. Берегинь А. Целительный рефлексорный массаж / Александр Берегинь. – М. : Ч.А.О. и К., 2002. – 96 с.

Аннотація. В брошюрі представлена система, принципи, прийоми точкового масажу.

Ключевые слова: точечный массаж, отдельные виды заболеваний, синдромы, методика.

Анотація. У брошюрі представлена система, принципи, прийоми точкового масажу.

Ключові слова: точковий масаж, окремі види захворювань, синдроми, методика.

Annotation. The system, principles, adopting a point massage, is presented in a brochure.

Key words: point massage, separate types of diseases, syndromes, method.

9. Бирюков А. А. Анатомо-физиологические основы массажа : метод. разраб. для студ., слушателей повышения квалификации и усовершенствования ГЦОЛИФК / А. А. Бирюков, Л. Л. Головина. – М. : ГЦОЛИФК, 1989. – 48 с.

Аннотація. В методической разработке описано влияние массажа на нервную систему, кожу, сосудистую систему, костный и суставный аппарат, мышечную систему, внутренние органы и обмен веществ.

Ключевые слова: анатомия, физиология, массаж.

Анотація. У методичній розробці описаний вплив масажу на нервову систему, шкіру, судинну систему, кістковий апарат і суглоби, м'язову систему, внутрішні органи і обмін речовин.

Ключові слова: анатомія, фізіологія, масаж.

Annotation. In methodical development influence of massage is described on the nervous system, skin, vascular system, bone vehicle and joints, muscle system, internal organs and exchange of matters.

Key words: anatomy, physiology, massage.

10. Бирюков А. Массаж / А. Бирюков // Легкая атлетика. – 1981. – № 10 – С. 24–26.

Аннотация. В статье представлены технические виды массажа с использованием аппаратных методов, в частности вибромассаж, гидромассаж, ручной массажер. Аппаратные методы весьма разнообразны и отличаются как физиологическим влиянием на организм, так и принципом устройства аппаратов.

Ключевые слова: массаж, аппаратные методы массажа.

Анотація. У статті представлені технічні види масажу з використанням апаратних методів, зокрема вібромасаж, гідромасаж, ручний масажер. Апаратні методи дуже різноманітні і відрізняються як фізіологічним впливом на організм, так і принципом устрою апаратів.

Ключові слова: масаж, апаратні методи масажу.

Annotation. In the article the technical types of massage are presented with the use of methods of vehicles, in particular vibromassage, gidromassage, hand massager. The methods of vehicles are very various and differ both physiological influence on an organism and principle of device of vehicles.

Key words: massage, methods of vehicles of massage.

11. Бирюков А. А. Массаж : учеб. для ин-тов физ. культуры / А. А. Бирюков. – М. : Физкультура и спорт, 1988. – 254 с., ил.

Аннотация. В учебнике отражены современные научные данные в области массажа. Основное место отведено описанию приемов массажа, физиологическому обоснованию их действия, методике применения в различных условиях.

Ключевые слова: массаж, методика, техника, обучение.

Анотація. У підручнику представлені сучасні наукові відомості з масажу. Основне місце відведене опису прийомів масажу, фізіологічному обґрунтуванню їх дії, методиці застосування в різних умовах.

Ключові слова: масаж, методика, техніка, вчення.

Annotation. In textbook modern scientific information is reflected in area of massage the Basic place is taken description of receptions of massage, physiological ground of their action, to the method of application under various conditions.

Key words: massage, method, technique, teaching.

12. Бирюков А. А. Массаж в формировании здорового образа жизни / Бирюков А. А. // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 2. – С. 53–56.

Аннотация. В статье описаны приемы гигиенического массажа, техника его выполнения.

Ключевые слова: массаж, приемы гигиенического массажа, техника, влияние.

Анотація. У статті описані прийоми гігієнічного масажу, техніка його виконання.

Ключові слова: масаж, прийоми гігієнічного масажу, техніка, вплив.

Annotation. Adopting a hygienically massage, technique of implementation is described in the article.

Key words: massage, adopting a hygienically massage, technique, influencing.

13. Бирюков А. А. Массаж в формировании здорового образа жизни / Бирюков А. А. // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 3. – С. 57–59.

Аннотация. В статье описаны разнообразные приемы выжимания в массаже.

Ключевые слова: массаж, приемы выжимания.

Анотація. У статті описані різноманітні прийоми вижимання в масажі.

Ключові слова: масаж, прийоми вижимання.

Annotation. The various receptions of pressing out are described in the article.

Key words: massage, adopting pressing out.

14. Бирюков А. А. Массаж в формировании здорового образа жизни / Бирюков А. А. // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 5. – С. 55–58.

Аннотация. В статье описаны приемы ординарного разминания в массаже.

Ключевые слова: массаж, приемы разминания.

Анотація. У статті описані прийоми ординарного розминання в масажі.

Ключові слова: масаж, прийоми розминання.

Annotation. Adopting the ordinary mashing is described in the article.

Key words: massage, adopting mashing.

15. Бирюков А. А. Массаж в формировании здорового образа жизни / Бирюков А. А. // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 8. – С. 48–52.

Аннотация. В статье описан такой метод массажа как растирание. Оно применяется на суставах, сухожилиях, связках, в местах выхода нервных стволов.

Ключевые слова: массаж, растирание, приемы.

Анотація. У статті описаний такий метод масажу як розтирання. Його застосовують на суглобах, сухожиллях, м'язах, у місцях виходу нервових закінчень.

Ключові слова: масаж, розтирання, прийоми.

Annotation. Such method of massage as grinding is described in the article. It is used on joints, tendons, copulas, in the places of output of nervous barrels.

Key words: massage, grinding, receptions.

16. Бирюков А. А. Масаж в формуванні здорового образу життя / Бирюков А. А. // Теорія і практика фізическої культури. – 1990. – № 9. – С. 53–56.

Анотація. В статті представлена техніка і методика прийомів масажу.

Ключевые слова: массаж, техника, методика.

Анотація. У статті представлена техніка і методика прийомів масажу.

Ключові слова: масаж, техніка, методика.

Annotation. A technique and method of adopting a massage is presented in the article.

Key words: massage, technique, method.

17. Бирюков А. А. Масаж – спутник здоров'я : [кн. для учасщихся] / А. А. Бирюков. – М. : Просвещение, 1992. – 112 с., ил. (Школа здоров'я). – ISBN 5-09-004078-8.

Анотація. О прекрасном средстве укрепления здоровья, предупреждения заболевания, повышения умственной и физической активности, снятия утомления — массаже — рассказывается в этой книге. Читатели узнают интересные факты из истории массажа, познакомятся с выполнением основных приемов массажа и самомассажа. Книга адресована школьникам и родителям.

Ключевые слова: массаж, страницы истории, самомассаж разных частей тела.

Анотація. Про прекрасний засіб зміцнення здоров'я, попередження захворювання, підвищення розумової і фізичної активності, зняття втоми – масажу – розповідається у цій книзі. Читачі дізнаються про цікаві факти з історії масажу, познайомляться з виконанням основних прийомів масажу і самомасажу. Книга адресована школярам і батькам.

Ключові слова: масаж, сторінки історії, самомасаж різних частин тіла.

Annotation. About the wonderful mean of strengthening of health, warnings disease, increases of mental and physical activity, removal of fatigue – massage – told in this book. Readers will know interesting facts from history of massage, will become acquainted with implementation of basic receptions of massage and selfmassage. A book is addressed schoolboys and parents.

Key words: massage, pages of history, selfmassage of different parts of body.

18. Бирюков А. А. Методика и техника классического русского массажа при остеохондрозе пояснично-крестцового отдела / Бирюков А. А. // Физкультура в профилактике, лечении и реабилитации. – 2008. – № 1. – С. 20–22.

Аннотація. В статтє описана методика и техніка массажа при пояснично-крестцовом остеохондрозе.

Ключевые слова: методика, техника, массаж, остеохондроз.

Анотація. У статті описана методика і техніка масажу при попереково-крижовому остеохондрозі.

Ключові слова: методика, техніка, масаж, остеохондроз.

Annotation. In the article a method and technique of massage is described at lumbar sacrum osteokhondrosis.

Key words: method, technique, massage, osteokhondrosis.

19. Бирюков А. А. Общее представление о массаже / А. А. Бирюков // Теория и практика физической культуры. – 1990. – № 1. – С. 39–41.

Аннотація. В статтє описано воздействие массажа на кожу, на центральную нервную систему, связочный аппарат, на обмен веществ.

Ключевые слова: массаж, воздействие массажа, результат.

Анотація. У статті описана дія масажу на шкіру, на центральну нервову систему, м'язовий апарат, на обмін речовин.

Ключові слова: масаж, вплив масажу, результат.

Annotation. In the article, affecting of massage is described skin, on the central nervous system, on the exchange of matters.

Key words: massage, influence of massage, result.

20. Бирюков А. А. Русской системе классического массажа – 85 лет / Бирюков А. А. // Физкультура в профилактике, лечении и реабилитации. – 2008. – № 1. – С. 65–68.

Аннотація. В статтє описана история массажа как учебной дисциплины в высших учебных заведениях физической культуры и спорта.

Ключевые слова: система, массаж, история, учебная дисциплина.

Анотація. У статті описана історія масажу як навчальної дисципліни у вищих навчальних закладах фізичної культури і спорту.

Ключові слова: система, масаж, історія, навчальна дисципліна.

Annotation. In the article history of massage is described as educational discipline in higher educational establishments of physical culture and sport.

Key words: system, massage, history, educational discipline.

21. Бирюков А. А. Самомассаж / А. А. Бирюков. – М. : Физкультура и спорт, 1982. – 112 с., ил. – (Б-ка „Физкультура и здоровье”).

Аннотація. Эта книга рассказывает о замечательных средствах, которые люди применяли с незапамятных времен, чтобы укрепить здоровье поднять

жизненный тонус — о массаже, бане, движении. В книге представлена хорошо разработанная общая методика самомассажа, а также гигиенический, предварительный, восстановительный самомассаж в зависимости от условий, например в туристском походе или для занимающихся бегом трусцой. Простота предлагаемых тонизирующих и оздоровительных средств позволяет людям разного возраста и любой профессии использовать их в режиме дня.

Ключевые слова: самомассаж, восстановление, средства.

Анотація. Ця книга розповідає про чудові засоби, які люди застосовували з незапам'ятних часів, щоб зміцнити здоров'я, підняти життєвий тонус - про масаж, лазні, рух. У книзі представлена розроблена загальна методика самомасажу, а також гігієнічний, попередній, відновний самомасаж залежно від умов, наприклад в туристському поході або для тих, хто займається бігом підтюпцем. Простота запропонованих тонізуючих та оздоровчих засобів дозволяє людям різного віку і будь-якої професії використовувати їх в режимі дня.

Ключові слова: самомасаж, відновлення, кошти.

Annotation. This book tells the remarkable means that people have used since time immemorial to improve their health to raise the vitality - a massage, bath movement. The book provides a well-developed general method self-massage, as well as hygiene, pre, reducing self-massage, depending on conditions, such as tourism campaign, or for dealing with jogging. Ease of proposed restorative and recreational facilities enables people of all ages and all professions use them in the mode of the day.

Key words: self-massage, recovery means.

22. Бирюков А. Самомассаж – для всех и каждого / А. А. Бирюков. – 3-е изд., доп., перераб. – М. : Физкультура и спорт, 1987. – 96 с., ил. (Б-ка Физкультура и здоровье).

Аннотация. Автор, известный специалист в области массажа, предлагает вниманию читателей третье издание своей книги. Так же как и в первых изданиях, в нем подробно рассказано об истории массажа, его благотворном влиянии на организм; описаны приемы и методика самомассажа. В новой книге читатель найдет рекомендации по применению самомассажа представителям различных профессий; тем, кто занимается физкультурой. Описаны приемы самомассажа при некоторых- заболеваниях.

Ключевые слова: самомассаж, история массажа, методика.

Анотація. Автор, відомий фахівець з масажу, пропонує увазі читачів третє видання своєї книги. Так само як і в перших виданнях, у ньому детально розказано про історію масажу, його вплив на організм; описані прийоми і методика самомасажу. У новій книзі читач знайде рекомендації щодо застосування самомасажу представникам різних професій а також тих, хто займається фізкультурою. Описані прийоми самомасажу при деяких захворюваннях.

Ключові слова: *самомасаж, історія масажу, методика.*

Annotation. *Author, known specialist in area of massage, offers to attention of readers the third edition of the book. Similarly as well as in the first editions, in him it is in detail told about history of massage, his salutary influence on an organism; receptions and method of self-massage are described. In a new book a reader will find recommendation on application of self-massage to the representatives of different professions; that, who is engaged in physical education. The receptions of selfmassage are described at some diseases.*

Key words: *self-massage, history of massage, method.*

23. Бирюков А. Самомассаж – источник бодрости, сил, здоровья / А. Бирюков. – М. : Физкультура и спорт, 1972. – 64 с.

Аннотація. *Поданы практические советы по применению самомассажа с тщательно разработанными комплексами и положениями самомассажа.*

Ключевые слова: *самомассаж, здоровье, комплексы.*

Анотація. *Представлені практичні поради із застосування самомасажу з ретельно розробленими комплексами і положеннями.*

Ключові слова: *самомасаж, здоров'я, комплекси.*

Annotation. *Practical councils are given of application of self-massage with the carefully developed complexes and positions of self-massage.*

Key words: *self-massage, health, complexes.*

24. Бирюков А. Секреты массажа. – 2-е изд., испр. и доп. / А. Бирюков. – М. : Мол. гвардия, 1984. – 175 с.

Аннотация. *В книге описана методика массажа отдельных частей тела.*

Ключевые слова: *массаж, история, методика.*

Анотація. *У книзі описана методика масажу окремих частин тіла.*

Ключові слова: *масаж, історія, методика.*

Annotation. *The method of massage of separate parts of body is described in a book.*

Key words: *massage, history, method.*

25. Бирюков А. А. Систематизация терминологии, применяемой в теории и методике массажа / Бирюков А. А. // Теория и практика физической культуры. – 1982. – № 6. – С. 28–30.

Аннотация. *В статье систематизирована терминология в теории и методике массажа, дано краткое описание понятий и терминов, в частности массажа, лечебного массажа, спортивного массажа.*

Ключевые слова: *массаж, классификация, терминология.*

Анотація. *У статті систематизована термінологія з теорії і методики масажу, поданий короткий опис понять і термінів, зокрема масажу, лікувального масажу, спортивного масажу.*

Ключові слова: *масаж, класифікація, термінологія.*

Annotation. In the article terminology is systematized in a theory and method of massage, short description of concepts and terms is given, in particular massage, medical massage, sporting massage.

Key words: massage, classification, terminology.

26. Бирюков А. А. Системы и классификация массажа : метод. разраб. для студ. дневного и заочного обучения, преподавателей и массажистов / А. А. Бирюков. – М. : ГЦОЛИФК, 1981. – 28 с.

Аннотація. Представлена класифікація різних систем масажу з її видами і підвидами, а також определена техніка і методика прийомів в зависимости от целей и задач сеанса массажа.

Ключевые слова: система, классификация, виды, техника, методика.

Анотація. Представлена класифікація різних систем масажу з її видами і підвидами, а також визначена техніка і методика прийомів залежно від мети і завдань сеансу масажу.

Ключові слова: система, класифікація, види, техніка, методика.

Annotation. Classification of the different systems of massage is presented with its kinds and subspecies's, and also a technique and method of receptions is certain depending on aims and tasks of session of massage.

Key words: system, classification, kinds, technique, method.

27. Бирюков А. А. Учитесь делать массаж / Бирюков А. А. – М. : Азбука, 1995. – 352 с.

Аннотація. В книге представлена история возникновения и развития массажа, физиологические, гигиенические основы массажа, система массажа, методика и техника выполнения приемов массажа и их физиологическое воздействие.

Ключевые слова: массажа, история, физиология, гигиена, приемы.

Анотація. У книзі представлена історія виникнення і розвитку масажу, фізіологічні, гігієнічні основи масажу, система масажу, методика і техніка виконання прийомів масажу і їх фізіологічна дія.

Ключові слова: масажу, історія, фізіологія, гігієна, прийоми.

Annotation. History of origin and development of massage, physiological, hygienically bases of massage, system of massage, method and technique of implementation of adopting a massage and their physiological influence, is presented in a book.

Key words: massage, history, physiology, hygiene, receptions.

28. Бирюков А. Что дает массаж? / Бирюков А. // Спортивная жизнь России. – 1980. – № 12. – С. 31.

Аннотація. В статье обосновано действие массажа на организм. Показано, что для спортсменов массаж является первым помощником в совершенствовании спортивного мастерства.

Ключевые слова: массаж, воздействие массажа, результат массажа.

Анотація. У статті обґрунтована дія масажу на організм. Показано, що для спортсменів масаж є першим помічником в удосконаленні спортивної майстерності.

Ключові слова: масаж, дія масажу, результат масажу.

Annotation. In the article the it is grounded operating of massage is on an organism. It is shown that for sportsmen a massage is the first helper in perfection of sporting trade.

Key words: massage, influence of massage, result of massage.

29. Бирюков А. А. Оптимальные размеры стола для выполнения классического массажа / Бирюков А. А., Савин Д. Н. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2008. – № 7. – С. 5–18.

Аннотация. Впервые в теории и практике классического массажа комплексно изучены и оценены характер и направленность влияния оптимальных и вынужденных рабочих поз на динамику оперативной работоспособности, а также на качество труда массажиста. На основании анализа и обобщения полученных данных, нами разработана и успешно апробирована методика определения оптимальной (т. е. наиболее подходящей для данного конкретного специалиста) высоты стола для выполнения классического массажа, которая полностью соответствует международным нормативным требованиям гигиены труда и эргономики.

Ключевые слова: массаж, массажисты, эргономика, работоспособность, утомление.

Анотація. Уперше в теорії й практиці класичного масажу комплексно вивчені й оцінені характер і спрямованість впливу оптимальних і змушених робочих поз на динаміку оперативної працездатності, а також на якість праці масажиста. На підставі аналізу й узагальнення отриманих даних нами розроблена й успішно апробована методика визначення оптимальної (тобто найбільш доцільної для даного конкретного фахівця) висоти стола для виконання класичного масажу, що повністю відповідає міжнародним нормативним вимогам гігієни праці й ергономіки.

Ключові слова: масаж, масажисти, ергономіка, працездатність, втома.

Annotation. The paper deals with the character and direction of the influence of optimal and compelled working poses upon the dynamics of operative efficiency and upon the quality of a masseur's labour. This problem has been studied and estimated for the first time in theory and practice. On the basis of analysis and generalization of received data we have worked out and successfully approved the methods of determination optimal (the most convenient for concrete specialist) height of the table for the performance of classical massage, which fully conforms to the international normative requirements of the occupational hygiene and ergonomics.

Key words: massage, masseur's, ergonomics, efficiency, fatigue.

30. Боровець В. Г. Точковий масаж як засіб фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового ішемічного інсульту в післялікарняному періоді / Боровець В. Г. // Концепція розвитку фізичного виховання і спорту в Україні : зб. наук. пр. – Рівне, 2009. – Вип. 6, ч. I. – С. 11–20.

Анотація. У статті проведений аналіз методик фізичної реабілітації, розроблені схеми і методичні рекомендації з проведення точкового масажу осіб другого зрілого віку після перенесеного мозкового ішемічного інсульту в післялікарняному періоді.

Ключові слова: мозковий ішемічний інсульт, фізична реабілітації, точковий масаж.

Аннотация. В статье проведен анализ методик физической реабилитации, разработаны схемы и методические рекомендации по проведению точечного массажа лиц второго зрелого возраста после перенесённого мозгового ишемического инсульта в послебольничном периоде.

Ключевые слова: мозговой ишемический инсульт, физическая реабилитация, точечный массаж.

Annotation. The article analyzes techniques physical rehabilitation, schemes and developed guidelines for the holding of point massage for the second mature age after suffering a brain ischemic stroke in since hospital period.

Key words: brain ischemic stroke, physical rehabilitation, point massage.

31. Бортфельд С. А. Точечный массаж при детских церебральных параличах / С. А. Бортфельд, Г. Ф. Городецкая, Е. И. Рогачева. – Л. : Медицина, 1979. – 136 с., ил.

Аннотация. Работа обобщает многолетний опыт авторов по применению лечебной физкультуры и массажа у детей, страдающих церебральными параличами, начиная с первых месяцев и лет жизни. Большое внимание уделено изменениям в рефлекторной сфере, задержке угасания и становления тонических рефлексов, что приводит к формированию порочных установок, задержке развития возрастных статических и психических функций. Указаны особенности применения точечного и сегментарного массажа, прогревания по микроронам, иглотерапии и новокаиновых блокад у детей разных возрастных групп при различных формах заболевания и необходимые сочетания с другими видами комплексного лечения. Издание рассчитано на средних медицинских работников по лечебной физкультуре и массажистов.

Ключевые слова: точечный массаж, детский церебральный паралич, лечебная физическая культура.

Анотація. Робота узагальнює багаторічний досвід авторів щодо використання лікувальної фізкультури та масажу в дітей, що страждають церебральними паралічами, починаючи з перших місяців і років життя. Велику увагу приділено змінам рефлекторної сфері, затримки згасання і становлення тонічних рефлексів, що призводить до формування порочних

установок, затримки розвитку вікових статичних і психічних функцій. Вказані особливості застосування точкового і сегментарного масажу, прогрівання по мікрозонам, голкотерапії і новокаїнові блокади у дітей різних вікових груп при різних формах захворювання і необхідні поєднання з іншими видами комплексного лікування.

Ключові слова: точковий масаж, дитячий церебральний параліч, лікувальна фізична культура.

Annotation. The work generalizes the authors' many years of experience on the application of physical therapy and massage for children, giving the country cerebral palsy, from the first months and years of life. Much attention is paid to changes in the reflex pits area, delay extinction and the formation of tonic reflexes, which leads to the formation of various perverse attitudes, developmental delay and mental age of static functions. The features of application of point and segmenting massage, warming up on mikrozon, acupuncture and novocaine blockades are indicated for the children of different age-dependent groups at the different forms of disease and necessary combinations with other types of holiatry.

Key words: acupressure, cerebral palsy, therapeutic physical culture.

32. Бочковський В. М. Застосування вісцерального екофізіотерапевтичного масажу для профілактики захворювань / В. М. Бочковський // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. – Л., 2008. – Вип. 32. – С. 7–9.

Анотація. Проаналізовано застосування вісцерального масажу для профілактики багатьох захворювань.

Ключові слова: вісцеральний масаж, профілактика захворювань.

Аннотация. Проанализировано применение висцерального массажа для профилактики многих заболеваний.

Ключевые слова: висцеральный массаж, профилактика заболеваний.

Annotation. The article is devoted the analysis of application of visceral massage for the prophylaxis of many diseases.

Key words: visceral massage, prophylaxis of diseases.

33. Бугыбаева С. Ж. О рефлекторных влияниях на микроциркулярное русло при классическом массаже / С. Ж. Бугыбаева, Р. Е. Лесбекова // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. IX Міжнар. наук. конгр. – К., 2005. – С. 767.

Аннотация. В статье описаны экспериментальные исследования по изучению рефлекторных изменений в микроциркуляторном русле околоногтевого валика кожи руки при воздействии температурных раздражений на кисть контрлатерной конечности.

Ключевые слова: рефлекторные изменения, исследования, температурные раздражения.

Анотація. У статті описані експериментальні дослідження з вивчення рефлекторних змін в мікроциркулярному руслі навколонигтьового валу шкіри руки при дії температурних впливів на кисть контрлатерної кінцівки.

Ключові слова: рефлекторні зміни, дослідження, температурні роздратування.

Annotation. In the article experimental researches are described from the study of reflex changes in the microzirkular river-bed of nail billow of skin of hand at operating of temperature irritations on the brush of kontrlaterny extremity.

Key words: reflex changes, researches, temperature irritations.

34. Василенко М. Н. Пути повышения качества преподавания дисциплины „Массаж” / М. Н. Василенко// Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. ІХ Міжнар. наук. конгр. – К., 2005. – С. 769.

Аннотація. Методы подачи информации, базирующиеся на достижениях психофизиологии и педагогики, гарантируют высокий уровень усвоения знаний, умений и навыков. Процесс интерактивного режима обучения является мотивообразующим, что гарантирует важную составляющую профессионального становления будущих специалистов.

Ключевые слова: преподавание, качество, массаж.

Анотація. Методи подання інформації, які базуються на досягненнях психофізіології і педагогіки гарантують високий рівень засвоєння знань, умінь і навичок. Процес інтерактивного режиму навчання є мотивостворюючим, що є важливою складовою професійного становлення майбутніх фахівців.

Ключові слова: викладання, якість, масаж.

Annotation. Methods are serves of information, being based on achieving psychophysiology and pedagogic guarantee the high level of mastering of knowledge's, abilities and skills. A process of the interactive mode of teaching is by reason that is the important constituent of the professional becoming of future specialists.

Key words: teaching, quality, massage.

35. Васичкин В. И. 24 часа с точечным массажем / В. И. Васичкин. – СПб. : Лань, 1999. – 104 с. – ISBN 5–8114–0044–6.

Аннотація. Данная книга – результат многолетних публичных лекций, бесед, выступлений во многих городах при больницах, санаториях, домах отдыха, дворцах культуры и клубах. Основой для содержания книги явились наиболее часто встречающиеся вопросы, предложения слушателей. Почему же такое название книги — 24 часа с точечным массажем? Утренняя бессоница, позднее вечернее и ночное недосыпание часто ведут к самому вроде простому применению разнообразных медикаментозных (к сожалению, небезопасных для здоровья) препаратов. Чрезмерные физические и психические нагрузки, нерациональное питание, недостаток движения и неправильно дозированная нагрузка с переутомлением, перенапряжением, раздражение от шума города, наряду с заболеванием в поясничной области, шее, локтевом суставе, даже зуба, локальной боли на вашем теле – все вызывает защитную реакцию с вопросом: как снять боль,

как срочно помочь себе? Последовательная форма изложения материала позволяет познакомиться с техникой и методикой вариантов точечных воздействий. Даны способы самодиагностирования и выявления различных предпатологических состояний, рекомендовано сочетание точечного массажа на различных участках своего тела с учетом временных факторов. Книга предназначена как для специалистов по массажу и лечебной физкультуре, так и для всех интересующихся оздоровлением и предупреждением заболеваний с помощью методик рефлексорной терапии.

Ключевые слова: точечный массаж, лечебная физическая культура, техника, методика.

Анотація. Книга є результатом багаторічних публічних лекцій, бесід, виступів в багатьох містах при лікарнях, санаторіях, будинках відпочинку, палацах культури і клубах. Основою для змісту книги стали найбільш важливі питання, що були часто запитуваними, пропозиції слухачів. Послідовна форма викладення матеріалу дозволяє познайомитися з технікою і методикою варіантів точкових дій. Подані способи самодіагностики і виявлення різних передпатологічних станів, рекомендовано поєднувати з точковим масажем на різних ділянках свого тіла з урахуванням тимчасових чинників.

Ключові слова: точковий масаж, лікувальна фізична культура, техніка, методика.

Annotation. This book is a result of long-term public lectures, conversations, appearances in many towns of guard, at hospitals, sanatoriums, rest-homes, recreation centre and clubs. Basis for maintenance of book were most often meetings questions, suggestions of listeners. Why such name of book – 24 hours with a point massage? Morning insomnia, late evening and nightly not put enough of is often conduced to as though to simple application of various medicinal (unfortunately, unsafe for a health) preparations. Excessive physical and psychical loadings, inefficient feed, lack of motion and the wrong dosed loading with an overstrain, overstrain, irritation from noise of city, along with a disease in a lumbar region, neck, elbow joint, even tooth, to local pain on your body – all causes a protective reaction with a question: how to take off pain, how quickly to help itself? The successive form of exposition of material allows to become acquainted with a technique and method of variants of influences of points. The methods of self diagnosing and exposure of the different pre-pathological states are given, combination of point massage is recommended on the different areas of the body taking into account temporal factors. A book is intended both for specialists on a massage and medical physical education and for all interested in making and warning of diseases healthy by the methods of reflex therapy.

Key words: point massage, medical physical culture, technique, method.

36. Васичкин В. Все о массаже : 1000 советов / Владимир Васичкин. – М. : АСТ-Пресс книга, 2001. – 368 с.– ISBN 5-462-00286-6.

Аннотация. Книга предназначена как для начального, так и для углубленного изучения искусства массажа. В ней описаны все виды массажа, механизмы его действия на организм, поданы рекомендации по применению массажа и самомассажа при наиболее распространенных заболеваниях. Рассмотрены диагностические признаки заболеваний и принципы их лечения, кратко изложены этнология и патогенез заболеваний, с которыми встречается в своей практике массажист. Для специалистов по массажу, методистов лечебной физкультуры, медицинских сестер лечебных, оздоровительных и профилактических учреждений, а также для всех интересующихся применением массажа и самомассажа.

Ключевые слова: массаж, советы, виды.

Анотація. Книга призначена як для початкового, так і для поглибленого вивчення мистецтва масажу. У ній описані всі види масажу, механізми його дії на організм, подано рекомендації із застосування масажу і самомасажу при найбільш поширених захворюваннях. Розглянуто діагностичні ознаки захворювань і принципи їх лікування, стисло викладені етнологія і патогенез захворювань, з якими зустрічається в своїй практиці масажист. Книга призначена фахівцям з масажу, методистам лікувальної фізкультури, медичним сестрам лікувальних, оздоровчих і профілактичних установ, а також для тих, що всіх цікавлять застосуванням масажу і самомасажу.

Ключові слова: масаж, поради, види.

Annotation. A book is intended both for the initial and for deep study of art of massage. In her all types of massage, mechanisms of his operating, are described on an organism, given recommendation on application of massage and self massage at the most widespread diseases. The diagnostic signs of diseases and principles of their treatment are considered, an ethnology and pathogen of diseases with which a masseur is in the practice is briefly expounded. For specialists on a massage, methodists of medical physical education, medical sisters of medical, health and prophylactic establishments, and also for all interested in application of massage and self massage.

Key words: massage, advices, kinds.

37. Васичкин В. И. Пособие по сегментарному массажу / В. И. Васичкин. – СПб. : Лань, 2000. – 160 с.– ISBN 5-8114-0075-6.

Аннотация. Пособие открывает серию книг, посвященных различным видам и методикам массажных воздействий. В книге подробно излагаются приемы и принципы сегментарного массажа, возможности его применения в каждом конкретном случае, даны рекомендации по дозировке и указаны противопоказания к применению. Книга будет интересна массажистам, врачам, спортивным тренерам, а также всем, интересующимся массажем.

Ключевые слова: сегментарный массаж, методика, физиологические воздействия.

Анотація. Посібник відкриває серію книг, присвячених різним видам і методикам впливу масажу на організм. У книзі детально описані прийоми і принципи сегментарного масажу, можливості його застосування у

кожному конкретному випадку, подані рекомендації як із застосування, так і протипоказання до застосування. Книга буде цікава масажистам, лікарям, спортивним тренерам, а також всім, хто цікавиться масажем.

Ключові слова: сегментарний масаж, методика, фізіологічні дії.

Annotation. A manual opens the series of books, devoted different kinds and methods of influences of massages. In a book receptions and principles of segmentar massage are expounded in detail, possibilities of his application in every case, given of recommendation on a dosage and contra-indications are indicated to application. A book will be interesting masseurs, doctors, sporting trainers, and also all, by a taking interest massage.

Key words: segmentar massage, method, physiological influences.

38. Васичкин В. И. Сегментарный массаж / В. И. Васичкин. – СПб. : Лань, 1997. – 170 с. – ISBN 5-86617-010-8.

Аннотация. Новая работа открывает серию книг, посвященных различным видам и методикам массажных воздействий. В книге подробно излагаются приемы и принципы сегментарного массажа, возможности его применения в каждом конкретном случае, даны рекомендации по дозировке и указаны противопоказания к применению. Большое внимание уделено таким техническим приемам различных видов массажа, как классический, периостальный, соединительнотканый, точечный. Книга богато иллюстрирована, что делает материал доступным и удобным для изучения и является логичным продолжением предыдущих книг автора, материал которых на данный момент уже устарел. Книга будет интересна массажистам, врачам, спортивным тренерам, а также всем интересующимся массажем.

Ключевые слова: сегментарный массаж, приемы, принципы, применение.

Анотація. Нова робота автора відкриває серію книг, присвячених різним видам і методикам впливу масажу на організм людини. У книзі детально описані прийоми і принципи сегментарного масажу, можливості його застосування у кожному конкретному випадку, подані рекомендації із застосування і вказані протипоказання. Велика увага приділена технічним прийомам різних видів масажу.

Ключові слова: сегментарний масаж, прийоми, принципи, застосування.

Annotation. New work of V. I. Vasichkina the «Segmentarny massage» opens the series of books, devoted different kinds and methods of influences of massages. In a book receptions and principles of segmentar massage are expounded in detail, possibilities of his application in every case, given of recommendation on a dosage and contra-indications are indicated to application. Large attention is spared such technical receptions of different types of massage, as classic, periostalny, point. A book is richly illustrated, that opens up material and comfortable for a study and is logical continuation of previous books of author, material of which now already became antiquated. A book will be interesting masseurs, doctors, sporting trainers, and also by all taking interest massage.

Key words: segmentar massage, receptions, principles, application.

39. Васичкин В. И. Справочник по массажу / В. И. Васичкин. – Л. : Медицина, 1990. – 192 с.

Аннотация. Справочник содержит сведения о видах массажа, механизме действия и физиологическом влиянии на организм, разновидностях приемов их проведения, техническом исполнении, рекомендации по применению массажных манипуляций на отдельных областях тела. Изложены новейшие сведения, относящиеся к распространенным заболеваниям, главным образом прикладного характера. Для специалистов по массажу.

Ключевые слова: массаж, справочник, рекомендации.

Анотація. Довідник містить відомості про види масажу, механізми дії і фізіологічний вплив на організм, різновидах прийомів їх проведення, технічного виконання, рекомендації із застосування масажних маніпуляцій на окремих ділянках тіла. Викладені новітні відомості щодо поширених захворювань, головним чином прикладного характеру.

Ключові слова: масаж, довідник, рекомендації.

Annotation. A reference book contains taking about the kinds of massage, mechanism of action and physiological influence on an organism, varieties of adopting their conducting, technical execution, to recommendation on application of manipulations of massages on the separate regions of body. The newest information, related to the widespread diseases, is expounded, mainly the applied character.

Key words: massage, reference book, recommendations.

40. Васичкин В. И. Сегментарный массаж / В. И. Васичкин. – СПб. : Лань, 1997. – 170 с.

Аннотация. Новая работа автора открывает серию книг, посвященных различным видам и методикам массажных воздействий. В книге подробно излагаются приемы и принципы сегментарного массажа, возможности его применения в каждом конкретном случае, даны рекомендации по дозировке и указаны противопоказания к применению. Большое внимание уделено таким техническим приемам различных видов массажа, как классический, периостальный, соединительной ткани, точечный. Книга богато иллюстрирована, что делает материал доступным и удобным для изучения и является логичным продолжением предыдущих книг автора, материал которых на данный момент уже устарел. Книга будет интересна массажистам, врачам, спортивным тренерам, а также всем интересующимся массажем.

Ключевые слова: сегментарный массаж, методика, массажные воздействия.

Анотація. Нова робота автора відкриває серію книг, присвячених різним видам і методикам масажних впливів. У книзі детально описані прийоми і принципи сегментарного масажу, можливості його застосування у кожному конкретному випадку, подані рекомендації із застосування і

вказані протипокази. Велика увага приділена технічним прийомам різних видів масажу.

Ключові слова: сегментарний масаж, методика, масажні дії.

Annotation. *New work of V. I. Vasichkina the «Segmentary massage» opens the series of books, devoted different kinds and methods of influences of massages. In a book receptions and principles of segmentar massage are expounded in detail, possibilities of his application in every case, given of recommendation on a dosage and contra-indications are indicated to application. Large attention is spared such technical receptions of different types of massage, as classic, periostalny, connecting fabric, point. A book is richly illustrated, that opens up material and comfortable for a study and is logical continuation of previous books of author, material of which now already became antiquated. A book will be interesting masseurs, doctors, sporting trainers, and also by all taking interest massage.*

Key words: *segmentar massage, method, influences of massages.*

41. Власова Н. А. Методика и техника сеанса массажа при огнестрельных ранениях / Н. А. Власова, А. А. Бирюков // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – № 2 (10). – С. 8–11.

Аннотація. *Массаж при огнестрельных ранениях, к сожалению, приходится иногда выполнять и в мирное время. В этой статье мы предлагаем методики частного массажа при огнестрельных ранениях верхних и нижних конечностей, мягких тканей и суставов.*

Ключевые слова: *частный сеанс массажа, методика массажа, приемы массажа, паравертебральные зоны, огнестрельные ранения.*

Анотація. *Масаж при вогнепальних пораненнях, на жаль, доводиться інколи виконувати і в мирний час. У цій статті ми пропонуємо методики масажу при вогнепальних пораненнях верхніх і нижніх кінцівок, м'яких тканин і суглобів.*

Ключові слова: *приватний сеанс масажу, методика масажу, прийоми масажу, паравертебральні зони, вогнепальні поранення.*

Annotation. *Unfortunately, even in peace-time patients with gunshot wounds need to be massaged. In the present article the techniques of private massage in cases of gunshot wounds of the upper and lower extremities, soft tissues and joints are described.*

Key words: *private massage session, massage methods, massage приемы, paravertebral zones, gunshot wounds.*

42. Гайгер Г. Применение техники электростатического вибрационного массажа у пациентов с синдромом фибромиалгии / Г. Гайгер, Е. Микус, Й. Рейнхольд // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2011. – № 4. – С. 51–57.

Аннотація. *Наиболее частыми признаками синдрома фибромиалгии (СФ) являются диффузные боли в мышцах и мягких тканях. Применяемые методы лечения показывают, как правило, скромный эффект. Наиболее*

эффективными проявили себя мультимодальные формы реабилитационного лечения. Сами пациенты оценивают пассивные методы лечения как более эффективные. Целью данной работы является изучение влияния техники электростатического вибрационного массажа при СФ.

Ключевые слова: синдром фибромиалгии, электростатический вибрационный массаж.

Анотація. Найбільш частими ознаками синдрому фіброміалгії (СФ) є дифузні болі у м'язах і м'яких тканинах. Застосовані методи лікування показують, як правило, скромний ефект. Найбільш ефективними проявили себе мультимодальні форми реабілітаційного лікування. Самі пацієнти оцінюють пасивні методи лікування як ефективніші. Метою даної роботи є вивчення впливу техніки електростатичного вібраційного масажу при СФ.

Ключові слова: синдром фіброміалгії, електростатичний вібраційний масаж.

Annotation. The most common symptoms of fibromyalgia syndrome (SF) are diffuse pain in muscles and soft tissues. Applied treatment methods show rather poorer effect. The most effective proved to be multi-modal forms of rehabilitation treatment. Patients themselves assess passive treatment methods as more effective. The aim of this paper is to study the influence of electrostatic vibrating massage technology (ESVM) for FS.

Key words: fibromyalgia syndrome, electrostatic vibrating massage.

43. Глиняная О. А. Лимфодренажный массаж как метод, устраняющий отеки после эндопротезирования тазобедренного сустава / Глиняная О. А., Попадюха Ю. А., Пеценко Н. И. // Актуальные проблемы теории и методики физической культуры, спорта и туризма : материалы IV Междунар. науч.-практ. конф. молодых ученых. – Минск, 2011. – С. 274–276.

Аннотація. Показано, что анализ результатов после применения лимфодренажного массажа в основной группе свидетельствует о высокой эффективности используемого метода восстановления. Применение нового метода в восстановлении пациентов положительно влияло на устранение отеков, особенно после занятий на аппаратах для пассивной разработки сустава.

Ключевые слова: массаж, метод, отеки, восстановление.

Анотація. Показано, що аналіз результатів після застосування лімфодренажного масажу в основній групі свідчить про високу ефективність використовуваного методу відновлення. Застосування нового методу у відновленні пацієнтів позитивно впливало на усунення набряків, особливо після занять на апаратах для пасивної розробки суглоба.

Ключові слова: масаж, метод, набряки, відновлення.

Annotation. It is shown that the analysis of results after application of limfodrenaz massage in a basic group testifies to high efficiency of the used method of renewal. Application of new method in renewal of patients positively influenced on the

removal of edemata, especially after employments on vehicles for passive development of joint.

Key words: *massage, method, be swollen, renewal.*

44. Голець В. О. Фізіологічні основи впливу масажу комірцевої зони на організм спортсменів / Голець В. О., Євдокимов Є. І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту : [зб. наук. пр.]. Серія: Фізичне виховання та спорт. – Запоріжжя, 2012. – № 2(8). – С. 117–124.

Анотація. *Вивчено вплив масажу комірцевої зони на стан деяких параметрів, що характеризують стан автономної нервової системи, функції зовнішнього дихання та багатofакторної експрес-діагностики. У дослідженні взяли участь 18 баскетболістів 18–22 років. Досліджено вплив на вивчені параметри одномоментного масажу та його застосування в якості засобу відновлення на фоні регулярних тренувань впродовж 3 місяців. Встановлено, що під впливом процедури помірно активується парасимпатичний відділ автономної нервової системи, що прискорює процеси відновлення. У середньотерміновій перспективі поліпшуються взаємовідносини між відділами вегетативної нервової системи, підвищуються показники функції зовнішнього дихання та енергозабезпечення, що лімітують працездатність.*

Ключові слова: *масаж, спортсмени, комірцева зона, автономна нервова система, відновлення.*

Аннотация. *Изучено влияние массажа воротниковой зоны на состояние некоторых параметров, характеризующих состояние автономной нервной системы, функции внешнего дыхания и многофакторной экспресс-диагностики, В исследовании приняли участие 18 баскетболистов 18–22 лет. Исследовано влияние на изученные параметры однократного массажа и его применения на фоне регулярных тренировок на протяжении 3 месяцев. Установлено, что под действием процедуры умеренно активизируется парасимпатический отдел автономной нервной системы, что ускоряет процессы восстановления. В среднесрочной перспективе улучшаются взаимоотношения между отделами вегетативной нервной системы, повышаются показатели функции внешнего дыхания и энергообеспечения, лимитирующие работоспособность.*

Ключевые слова: *массаж, спортсмены, воротниковая зона, автономная нервная система, восстановление.*

Annotation. *The effect of massage on the neck area status of some parameters characterizing the state of autonomic nervous system, respiratory function and multifactor rapid diagnosis. The study involved 18 basketball players of 18–22 years. The effect on the studied parameters of simultaneous massage and its use as a means of recovery against a background of regular training for 3 months. Established that under the influence of the procedure moderately activates parasympathetic parts of autonomic nervous system that accelerates the process of recovery. In the medium term, improving the relationship between departments of*

tire autonomic nervous system, increased rates of respiratory function and power supply, limiting performance.

Key words: *massage, athletes, neck area, autonomic nervous system recovery.*

45. Гольдблат Ю. В. Точечный и линейный массаж в неврологии / Ю. В. Гольдблат. – Л. : Медицина, 1989. – 160 с., ил. – (Б-ка сред. мед. работника). – ISBN 5-225-01361-9.

Аннотація. *Рассмотрены методики точечного и линейного массажа при лечении больных с нервными и психоневрологическими заболеваниями. Описаны приемы поиска точек акупунктуры тела и ушной раковины. Даны рекомендации по сочетанию массажа с другими видами лечения. Для массажистов, инструкторов ЛФК и медсестер кабинетов рефлексотерапии.*

Ключевые слова: *точечный массаж, неврология, методика лечения.*

Анотація. *Розглянуто методики точкового і лінійного масажу при лікуванні хворих з нервовими і психоневрологічними захворюваннями. Описано прийоми пошуку точок акупунктури тіла і вушної раковини. Подано рекомендації щодо поєднання масажу з іншими видами лікування.*

Ключові слова: *точковий масаж, неврологія, методика лікування.*

Annotation. *The methods of point and linear massage are considered at treatment of patients with nervous and psycho neurological diseases. The receptions of search of points of acupuncture of body and auricle are described.*

Key words: *point massage, neurology, method of treatment.*

46. Грасько О. Масаж – супутник здоров'я / Грасько Оксана // Формування здорового способу життя в навчанні та вихованні дітей: психолого-педагогічні та медичні аспекти : матеріали наук.-практ. студент. конф. – Переяслав-Хмельницький, 2001. – С. 30–33.

Анотація. *Обґрунтовано, що при тривалому та інтенсивному масажі за рахунок активізації обмінних процесів в організмі знижується маса тіла.*

Ключові слова: *масаж, обмінні процеси, маса тіла.*

Аннотація. *Обосновано, что при длительном и интенсивном массаже за счет активизации обменных процессов в организме снижается масса тела.*

Ключевые слова: *массаж, обменные процессы, масса тела.*

Annotation. *Grounded, that at the protracted and intensive massage due to activation of processes of exchanges mass of body goes down in an organism.*

Key words: *massage, processes of exchanges, mass of body.*

47. Грип і масаж // Валеологія. – 2009. – № 19/20. – С. 7.

Анотація. *У статті подано рекомендації щодо використання масажу під час хвороби грипом.*

Ключові слова: *грип, масаж, ефект лікування.*

Аннотація. *В статье поданы рекомендации относительно использования массажа во время болезни гриппом.*

Ключевые слова: *grupp, массаж, эффект лечения.*

Annotation. *In the article given recommendation in relation to the use of massage during illness a flu.*

Key words: *flu, massage, effect of treatment.*

48. Губерт К. Д. Гимнастика и массаж в раннем возрасте : [пособие для воспитателя]. – 4-е изд., испр. / К. Д. Губерт, М. Г. Рысс. – М. : Просвещение, 1981. – 127 с.

Аннотация. *В книге представлена система гимнастики и массажа детей раннего возраста, которые способствуют воспитанию правильных двигательных навыков у малышей.*

Ключевые слова: *гимнастика, массаж, малыши раннего возраста.*

Анотація. *У книзі представлена система гімнастики і масажу дітей раннього віку, які сприяють вихованню правильних рухових навичок у малюків.*

Ключові слова: *гімнастика, масаж, малюки раннього віку.*

Annotation. *The system of gymnastics and massage of children of early age, which are instrumental in education of correct motive skills at little people, is presented in a book.*

Key words: *gymnastics, massage, little people of early age.*

49. Дворянинова Е. В. Дифференцированный подход при планировании процедуры массажа у больных шейным остеохондрозом позвоночника / Е. В. Дворянинова // Интегративный подход к обеспечению и восстановлению здоровья : материалы IX Междунар. науч. сессии по итогам НИР за 2005 г. – Мн., 2006. – С. 48–51.

Аннотация. *Результаты проведенного исследования показали, что предложенная методика массажа эффективно снижает повышенный тонус мышц, что является одной из важных задач при реабилитации остеохондроза.*

Ключевые слова: *массаж, методика, тонус мышц, реабилитация.*

Анотація. *Результати проведеного дослідження показали, що запропонована методика масажу ефективно знижує підвищений тонус м'язів, що є одним з важливих завдань при реабілітації остеохондрозу.*

Ключові слова: *масаж, методика, тонус м'язів, реабілітація.*

Annotation. *The results of the conducted research showed that the offered method of massage reduced the promoted tone of muscles effectively, that is one of important tasks during the rehabilitation of osteokhondrosis.*

Key words: *massage, method, tone of muscles, rehabilitation.*

50. Диброва А. В. Влияние массажа и самомассажа на давление и самочувствие в амбулаторный период при гипертонической болезни I и II степени / Диброва А. В. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні

проблеми фізичного виховання і спорту: наук. моногр. / за ред С. С. Єрмакова. – Х., 2007. – № 4. – С. 43–46.

Аннотация. *Гипертоническая болезнь одно из самых распространенных заболеваний сегодняшнего дня. Большое значение для курса лечения данного, заболевания имеет амбулаторный период. Массаж и самомассаж, введенные в курс физической реабилитации в амбулаторный период больных с диагнозом гипертоническая болезнь I–II степени, способны в значительной степени повысить психоэмоциональное состояние и благоприятно повлиять на показатели артериального давления.*

Ключевые слова: гипертоническая, болезнь, реабилитация, массаж

Анотація. *Гіпертонічна хвороба – одне з найпоширеніших захворювань сьогодення. Велике значення для курсу лікування даного захворювання має амбулаторний період. Масаж і самомасаж, що уведено в курс фізичної реабілітації в амбулаторний період у хворих з діагнозом гіпертонічна хвороба I–II ступеня, здатні значною мірою підвищити психоемоційний стан і сприятливо вплинути на показники артеріального тиску.*

Ключові слова: гіпертонічна, хвороба, реабілітація, масаж.

Annotation. *Hypertensive illness is one of the most widespread diseases of today. A large value for the course of treatment of this disease has an ambulatory period. Massage and self massage, introduced during the course of the physical rehabilitation in ambulatory period in patients with the diagnosis of hypertonic disease of I–II level, can increase considerably psycho-emotional state of the patient and have a positive influence on the arterial blood pressure levels.*

Key words: hypertensive, illness, rehabilitation, massage.

51. Дубровский В. И. Точечный массаж / В. И. Дубровский. – М. : Знание, 1986. – 96 с. (Новое в жизни, науке, технике. Сер. Физкультура и спорт).

Аннотация. *Из глубокой древности пришло к нам описание так называемых «жизненных точек», через которые можно влиять на деятельность определенных органов. В книжке дана топография этих точек на теле человека, описаны приемы их массажа и самомассажа при ряде заболеваний. Самостоятельный раздел посвящен способам воздействия на биологически активные точки мазями, медью, перцовым пластырем и т. д. Рассчитана на массового читателя.*

Ключевые слова: точечный массаж, приемы массажа, биологические точки.

Анотація. *Из давности прийшов до нас опис так званих „життєвих точок”, через які можна впливати на діяльність певних органів. У книзі подана топографія цих точок на тілі людини, описані прийоми їх масажу і самомасажу при ряді захворювань. Самостійний розділ присвячений способам дії на біологічно активні точки мазями, міддю, перцевим пластырем тощо. Розрахована на масового читача.*

Ключові слова: точковий масаж, прийоми масажу, біологічні точки.

Annotation. From deep antiquity description of the so-called «vital points» through which it is possible to influence on activity of certain organs came to us. In a book the topography of these points is given on the body of man, adopting their massage and self massage is described at the row of diseases. An independent section is devoted affecting methods biologically active points by ointments, copper, pepper plaster and etc Counted on a mass reader.

Key words: tochechny massage, priem massage, biological points.

52. Дубровский В. И. Точечный массаж / В. И. Дубровский. – 2-е изд., исправ. и доп. – М. : Знание, 1988. – 91 с. (Новое в жизни, науке, технике. Сер. Физкультура и спорт).

Аннотація. Из глубокой древности пришло к нам описание так называемых «жизненных точек», через которые можно влиять на деятельность определенных органов. В книжке дана топография этих точек на теле человека, описаны приемы их массажа и самомассажа при ряде заболеваний. Самостоятельный раздел посвящен способам воздействия на биологически активные точки мазями, медью, перцовым пластырем и т. д. Рассчитана на массового читателя.

Ключевые слова: точечный массаж, приемы массажа, биологические точки.

Анотація. Из давнини прийшов до нас опис так званих „життєвих точок”, через які можна впливати на діяльність певних органів. У книзі подана топографія цих точок на тілі людини, описані прийоми їх масажу і самомасажу при ряді захворювань. Самостійний розділ присвячений способам дії на біологічно активні точки мазями, міддю, перцевим пластырем тощо. Розрахована на масового читача.

Ключові слова: точковий масаж, прийоми масажу, біологічні точки.

Annotation. From deep antiquity description of the so-called «vital points» through which it is possible to influence on activity of certain organs came to us. In a book the topography of these points is given on the body of man, adopting their massage and selfmassage is described at the row of diseases. An independent section is devoted affecting methods biologically active points by ointments, copper, pepper plaster and etc Counted on a mass reader.

Key words: tochechny massage, priem massage, biological points.

53. Ефименко П. Б. Комбинированный самомассаж в комплексе оздоровительных мероприятий, направленных на улучшение состояния здоровья студентов, страдающих хроническими заболеваниями легких / П. Б. Ефименко // Фізична підготовленість та здоров'я населення : зб. наук. матеріалів міжнар. наук. симп. – О., 1998. – С. 205–206.

Аннотація. Предлагаемая методика комбинированного самомассажа в модификации автора проводилась на занятиях в специальных медицинских группах Харьковских авиационного института и политехнического университета, а также отдельными лицами, страдающими хроническими

заболеваниями легких. В 97% случаев наблюдалось значительное улучшение состояния здоровья, в остальных 3% – улучшение не отмечалось. Предлагаемая методика комбинированного самомассажа включает в себя простые и эффективные приемы и может рекомендоваться для использования в учебном процессе специальных медицинских групп больных хроническими заболеваниями легких и не имеющих к этой процедуре противопоказаний.

Ключевые слова: самомассаж, комплекс мероприятий для оздоровления, здоровье студентов, хронические заболевания легких.

Анотація. Запропонована методика комбінованого самомасажу в модифікації автора проводилася на заняттях в спеціальних медичних групах Харківського авіаційного інституту і політехнічного університету, а також окремими особами, що страждають на хронічні захворювання легень. У 97% випадків спостерігалось значне поліпшення стану здоров'я, в інших 3% – поліпшення не спостерігалось. Запропонована методика комбінованого самомасажу містить прості і ефективні прийоми і може рекомендуватися для використання в навчальному процесі для спеціальних медичних груп хворих хронічними захворюваннями легень і тих, хто не має протипоказань до цієї процедури.

Ключові слова: самомасаж, комплекс заходів для оздоровлення, здоров'я студентів, хронічні захворювання легень.

Annotation. The offered method of the combined self massage in modification of author was conducted on employments in medical forces of tasks Kharkov aviation institute and polytechnic university, and also by separate persons, sufferings chronic diseases of lights. There was a considerable improvement of the state of health in 97% cases, in other 3% – an improvement was not marked. The offered method of the combined self massage includes simple and effective receptions and can be recommended for the use in the educational process of medical forces of tasks of patients by the chronic diseases of easy and not having to these procedure contra-indications.

Key words: self massage, complex of measures for making healthy, health of students, chronic diseases of lights.

54. Ефименко П. Б. Внедрение оздоровительного массажа в широкие слои населения через средства массовой информации / П. Б. Ефименко // Фізична культура, спорт та здоров'я: зб. наук. робіт. – Х. : ХДІФК., 1997. – С. 203–205.

Анотація. В статтє показано, что одной из форм распространения знаний и обучения элементарным навыкам оздоровительного массажа является телевидение.

Ключевые слова: оздоровительный массаж, навыки, телевидение.

Анотація. У статті показано, що однією з форм розповсюдження знань і навчання елементарним навичкам оздоровчого масажу є телебачення.

Ключові слова: оздоровчий масаж, навички, телебачення.

Annotation. *It is shown in the article, that one of forms of diffusing learning's and teaching elementary skills of health massage is television.*

Key words: *health massage, skills, television.*

55. Єфіменко П. Б. Диференційований підхід до масажу хворих на остеохондроз попереково-крижового відділу хребта / Єфіменко П. Б. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 3(36). – С. 115–118.

Анотація. *Надано дані про розповсюдженість попереково-крижового остеохондрозу хребта та його наслідки для здоров'я людини. Представлено різні механізми його виникнення та найбільш поширені методи реабілітації.*

Ключові слова: *остеохондроз, попереково-крижовий, методика масажу, диференційований підхід.*

Аннотация. *Представлены данные о распространенности пояснично-крестцового остеохондроза позвоночника и его последствиях для здоровья человека. Перечислены различные механизмы его возникновения и наиболее распространенные методы реабилитации.*

Ключевые слова: *остеохондроз, пояснично-крестцовый, методика массажа, дифференцированный подход.*

Annotation. *Information is presented about prevalence of poyasnichno-krestcovy osteochondrosis of spine and his consequences for the health of man. The different mechanisms of his origin and most widespread methods of rehabilitation are transferred.*

Key words: *osteochondrosis, poyasnichno-krestcovy, method of massage, differentiated approach.*

56. Єфіменко П. Б. Моніторинг розвитку масажу в Україні / Єфіменко П. Б. // Слобожанський науково-спортивний вісник: [зб. наук. ст.]. – 2009. – № 3. – С. 351–353.

Анотація. *Останнім часом серед здорових людей значно зросла кількість охочих приймати масажні процедури. У зв'язку з цим підготовкою фахівців з цієї достатньо складної процедури, почали займатися різні маркетингові заклади, що пропонують за 3–4 дні підготувати кваліфікованих фахівців. У статті висловлюється сумнів щодо якості подібної короткочасної підготовки фахівців такого масажу. Автор нагадує, що будь-яка безконтрольна маніпуляція на тілі людини не залишається без відповідної реакції з боку його організму.*

Ключові слова: *системи масажу, підготовка фахівців, стан організму.*

Аннотация. *В последнее время среди здоровых людей значительно возросло количество желающих принимать массажные процедуры. В связи с этим подготовкой специалистов по этой достаточно сложной процедуре, начали заниматься различные маркетинговые заведения, предлагающие за 3–4 дня подготовить квалифицированных специалистов. В статье высказывается сомнение относительно качества подобной кратковременной подготовки специалистов такого массажа. Автор напоминает, что любая*

бесконтрольная манипуляция на теле человека не остаётся без соответствующей реакции со стороны его организма.

Ключевые слова: *системы массажа, подготовка специалистов, состояние здоровья.*

Annotation. *Lately among healthy people the amount of persons interested to accept massage procedures grew considerably. In this connection by preparation of specialists on this difficult enough procedure, different marketing establishments, offerings for 3–4 days to prepare skilled specialists, began to deal with. In the article a doubt speaks out in relation to quality of similar brief preparation of specialists of such massage. An author reminds that any uncontrolled manipulation on the body of man does not remain without the proper reaction from the side of his organism.*

Key words: *systems of massage, training of specialists, state of health.*

57. Єфіменко П. Б. Особливості проведення масажної процедури особам з високими стадіями гіпертонічної хвороби / Єфіменко П. Б. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 2. – С. 147–149.

Анотація. *Розглянуто особливості використання масажу як самостійної процедури, так і складової частини комплексної фізичної реабілітації осіб, хворих на гіпертонічну хворобу всіх її ступенів. Розглянуто системи масажу, що застосовуються при даній патології. Відмічається важливе значення вихідного положення масажованої людини під час процедури та необхідність урахування протипоказань до її проведення при II та III стадіях захворювання. Представлено аналіз результатів вивчення реакції артеріального тиску на дренажний масаж гомілки.*

Ключові слова: *масаж, гіпертонічна хвороба, дренажна методика, вихідне положення, периферичні частини.*

Аннотація. *Рассмотрены особенности применения массажа как самостоятельной процедуры, так и составной части физической реабилитации лиц, больных гипертонической болезнью высоких степеней. Рассмотрены системы массажа, которые применяются при данной патологии. Отмечается важное значение исходного положения массируемого человека во время процедуры и необходимость учета противопоказаний к ее проведению при II и III стадиях заболевания. Представлен анализ результатов обследования реакции артериального давления на дренажный массаж голени.*

Ключевые слова: *массаж, гипертоническая болезнь, дренажная методика, исходное положение, периферические участки.*

Annotation. *In the article the features of application of massage are considered in the physical rehabilitation of persons, patient with hypertensive illness of high degrees. The systems of massage, which are used at this pathology, are considered. The important value of initial position of the massaged man is marked during procedure, specified on the necessity of observance of contra-indications to her*

realization at II and III degrees of disease. The analysis of results of inspection of reaction of arteriotomy is presented on the drainage massage of shin.

Key words: *massage, hypertensive illness, drainage methods, initial position, peripheral areas.*

58. Єфіменко П. Б. Техніка та методика масажу : навч. посіб. / Єфіменко П. Б. – Х. : ОВС, 2001. – 144 с. – ISBN 966-7858-07-3.

Анотація. *У навчальному посібнику описана техніка проведення основних та додаткових масажних прийомів, а також методика проведення масажу окремих частин тіла людини з точки зору сеансу загального масажу. Значна увага приділяється спрямованості механічної дії окремих масажних прийомів, що сприятиме більш чіткому диференціюванню структури часткового масажу з урахуванням анатомічної побудови масажованої ділянки тіла. Автором здійснено спробу уніфікувати термінологію щодо назв окремих масажних прийомів. Для зручності користування посібник містить словники: українсько-російський та спеціальних умовних термінів (гlossарій). Навчальний посібник розрахований на студентів та викладачів вищих навчальних закладів де викладається масаж, а також для тренерів, реабілітологів, масажистів.*

Ключові слова: *масаж, техніка, методика.*

Аннотация. *В учебном пособии описана техника проведения основных и дополнительных массажных приемов, а также методика проведения массажа отдельных частей тела человека с точки зрения сеанса общего массажа. Значительное внимание уделяется направленности механического действия отдельных массажных приемов, которое будет способствовать более четкому дифференцированию структуры частичного массажа с учетом анатомического построения массируемого участка тела. Автором сделана попытка унифицировать терминологию относительно названий отдельных массажных приемов. Для удобства пользования пособие содержит словари: украинско-российский и специальных условных терминов (гlossарий). Учебное пособие рассчитано на студентов и преподавателей высших учебных заведений где выкладывается массаж, а также для тренеров, реабилитологов, массажистов.*

Ключевые слова: *массаж, техника, методика.*

Annotation. *In a train aid described technique of conducting of basic of additional receptions of massages, and also method of conducting of massage of separate parts of body of man from point of session of general massage. Considerable attention is spared the orientation of mechanical action of separate receptions of massages, which will be instrumental in more clear differentiation of structure of partial massage taking into account the anatomic construction of the massaged area of body. An author is do an attempt to unify terminology in relation to the names of separate receptions of massages. For comfort of the use a manual contains dictionaries: Ukrainian Russian and the special conditional terms (glossary). A train aid is counted on students and teachers of higher educational*

establishments where a massage is laid out, and also for trainers, rehabilitology, masseurs.

Key words: *massage, technique, method.*

59. Єфіменко П. Б. Техніка та методика масажу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / П. Б. Єфіменко. – Х. : ОВС, 2007. – 216 с. : іл. – ISBN 966-7858-49-9.

Анотація. *Навчальний посібник вміщує докладний опис техніки виконання основних та додаткових масажних прийомів. Детально описано методіку масажу окремих частин тіла людини з точки зору процедури загального гігієнічного масажу. Значна увага приділяється спрямованості механічної дії окремих прийомів, що сприятиме більш чіткому диференціюванню структури часткового масажу з урахуванням анатомічної побудови масажованої ділянки тіла. Автором зроблено спробу уніфікувати термінологію щодо назв окремих масажних прийомів. Розділи зі спортивного та лікувального масажу вміщують необхідний методичний матеріал для роботи як у спортивній команді, так і лікувальних установах. Навчальний посібник розрахований на студентів та викладачів вищих навчальних закладів де викладається масаж, а також для тренерів, реабілітологів і масажистів різного профілю.*

Ключові слова: *масаж, техніка, методика.*

Аннотація. *Учебное пособие вмещает подробное описание техники выполнения основных и дополнительных массажных приемов. Детально описана методика массажа отдельных частей тела человека с точки зрения процедуры общего гигиенического массажа. Значительное внимание уделяется направленности механического действия отдельных приемов, которое будет способствовать более четкому дифференцированию структуры частичного массажа с учетом анатомического построения массируемого участка тела.*

Ключевые слова: *массаж, техника, методика.*

Annotation. *A train aid is contained by the detailed description of technique of implementation of basic and additional massage receptions. The method of massage of separate parts of body of man is in detail described from point of procedure of general hygienically massage. Considerable attention is spared the orientation of mechanical action of separate receptions, which will be instrumental in more clear differentiation of structure of partial massage taking into account the anatomic construction of the massaged area of body.*

Key words: *massage, technique, method.*

60. Застосування вакуумного масажу в комплексному лікуванні хворих з контрактурами кисті / Черніловська С. В., Неханевич О. Б., Волосяна М. В. [та ін.] // Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів : проблеми, здобутки та шляхи їхнього вирішення у контексті вимог Болонської декларації : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – К., 2007. – С. 207–208.

Анотація. Показано, що вакуумний масаж сприяє зменшенню больового синдрому, зменшенню набряків тканин, прискоренню процесів регенерації, покращенню рухової функції й усуненню контрактури. Методика лікування масажем за допомогою банок зменшує терміни непрацездатні і є методом вибору при реабілітації посттравматичних контрактур.

Ключові слова: вакуумний масаж, комплексне лікування, контрактури кисті.

Аннотация. Показано, что вакуумный массаж способствует уменьшению болевого синдрома, уменьшению отеков тканей, ускорению процессов регенерации, улучшению двигательной функции и устранению контрактуры. Методика лечения баночным массажем уменьшает сроки неработоспособности и является методом выбора при реабилитации посттравматических контрактур.

Ключевые слова: вакуумный массаж, комплексное лечение, контрактуры кисти.

Annotation. It is shown that a vacuum massage is instrumental in diminishing of pain syndrome, diminishing of edemata of fabrics, acceleration of processes of regeneration, improvement of motive function and removal of contracture. The method of treatment a jar massage diminishes terms disabled and is the method of choice during the rehabilitation of contracture after traumas

Key words: vacuum massage, complex treatment, contracture of brush.

61. Ибрагимова В. С. Точка... Точка? Точка!: точечный массаж / Ибрагимова В. С. – М. : Мол. гвардия, 1988. – 254 с.

Аннотация. В книге изложен один из многочисленных методов оказания доврачебной помощи — метод точечного массажа, основные правила его проведения, показания и противопоказания.

Ключевые слова: точечный массаж, методы, показания и противопоказания.

Анотація. У книзі викладений один з численних методів надання долікарської допомоги – метод точкового масажу, основні правила його проведення, застосування і протипоказання.

Ключові слова: точковий масаж, методи, застосування, протипоказання.

Annotation. In a book one of numerous methods of giving before the help of doctor assistance is expounded is a method of point massage, basic rules of his conducting, certificate and contra-indication.

Key words: point massage, methods, certificates and contra-indications.

62. Исаев Ю. А. Сегментарно-рефлекторный и точечный массаж в клинической практике : [пособие] / Ю. А. Исаев. – К. : Здоров'я, 1993. – 320 с.

Аннотация. В пособии рассматриваются теоретические основы точечного, сегментарного, лечебного, периостального, соединительнотканного, висцерального, вакуумного, линейного, вибрационного, аэррионного аппаратного массажа, аурикуло- и скальп-

терапии. Теоретически обосновывается лечебное воздействие на зоны Захарьина—Геда, на зоны ладоней и стоп. В качестве методов, дополняющих лечебный массаж, предлагаются фитотерапия, поверхностное иглоукалывание, магнито- и металлотерапия. Рассматриваются некоторые вопросы диагностики по метамерам, языку, радужной оболочке глаз, биологически активным точкам, триггерным зонам. Изложены методы немедикаментозного лечения вегетативной и периферической нервной системы, внутренних органов, желез внутренней секреции, заболеваний кожи, ЛОР-органов, опорно-двигательного аппарата, глаз. Для врачей разных специальностей.

Ключевые слова: сегментарный, рефлекторный, точечный массаж, теоретические основы, лечебное воздействие.

Анотація. У посібнику розглядаються теоретичні основи точкового, сегментарного, лікувального, періостального, сполучення тканин, вісцерального, вакуумного, лінійного, вібраційного, аероіонного, апаратного масажу, аурикуло- та скальптеранії. Теоретично обґрунтовується лікувальний вплив на зони Захар'їна—Геда та на зони долонь і стоп. Як методи, які доповнюють лікувальний масаж, пропонуються фітотерапія, поверхневе голковколівання, магніто- і металлотерапія. Розглядаються деякі питання діагностики за метамерами, станом язика, райдужної оболонки ока, біологічно активними точками, тригерними зонами. Викладено методи немедикаментозного лікування вегетативної та периферичної нервової системи, внутрішніх органів, залоз внутрішньої секреції, захворювань шкіри, ЛОР-органів, опорно-рухового апарата, очей. Для лікарів різних спеціальностей.

Ключові слова: сегментарний, рефлекторний, точечний масаж, теоретичні основи, лікувальний вплив.

Annotation. In a manual theoretical bases are examined point, segmentarny, lechebny, periostalny, soedinitelnotkanny, vistseralny, vacuum, linear, vibration, aerrionny. vehicle massage, aurikulo- and skalptherapy. In theory the medical affecting is grounded areas of Zakhar'ina-Geda, on the areas of hands and feet. As methods, complementary a medical massage, fitoterapy, superficial pricks by a needle is offered, magnito- and metalloterapy. Some questions of diagnostics are examined on metameram, language, iris of eyes, biologically active points, triggerny areas. The methods of unmedicinal treatment of the vegetative and peripheral nervous system, internal organs, ductless glands, diseases of skin, organs, locomotorium vehicle, eyes are expounded. For the doctors of different specialities.

Key words: segmentarny, reflex, point massage, theoretical bases, medical influence.

63. Ісаєв Ю. О. Масаж масажерами / Ю. О. Ісаєв. – К. : Здоров'я, 1991. – 40 с.

Анотація. У брошурі наведені доступні методи масажу та самомасажу. Пропонуються різні види масажерів, розроблені автором. Коротко описана техніка масажу за допомогою масажерів. Застосування цих масажерів полегшує процес масажу, скорочує час його проведення та підвищує терапевтичну ефективність, що свідчить про доцільність використання їх для стимулювання оздоровчої дії масажу на організм. Для лікарів, масажистів в спортивній медицині, а також для всіх, хто бажає опанувати способи масажу та самомасажу з використанням запропонованих масажерів під керівництвом фахівців.

Ключові слова: масаж, масажери, види.

Аннотация. В брошюре приведены доступные методы массажа и самомассажа. Предлагаются разные виды массажеров, разработанные автором. Кратко описана техника массажа предложенными массажерами. Применение этих массажеров облегчает процесс массажа, сокращает время его проведения и повышает терапевтическую эффективность, что свидетельствует о целесообразности использования их для стимулирования оздоровительного действия массажа на организм. Для врачей, массажистов в спортивной медицине, а также для всех, кто желает овладеть способами массажа и самомассажа с использованием предложенных массажеров под руководством специалистов.

Ключевые слова: массаж, массажеры, виды.

Annotation. The accessible methods of massage and self massage are resulted in a brochure. The different types of massager, developed an author, are offered. The technique of massage is briefly described offered massager. Application of these massager is facilitated by the process of massage, abbreviates time of his conducting and promotes therapeutic efficiency, that testifies at the to the necessity uses them for stimulation of health action of massage on an organism. For doctors, masseurs in sporting medicine, and also for all, who wishes to capture the methods of massage and selfmassage with the use of the offered butters of massage under the direction of specialists.

Key words: massage, massager, kinds.

64. Калмикова Ю. С. Застосування масажу та фізіотерапії при туберкульозі легень / Калмикова Ю. С. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 3(36). – С. 125–127.

Анотація. Розглянуто особливості застосування масажу та фізіотерапії при туберкульозі легень. Проведено аналіз більше 20 літературних джерел. Встановлено, що лікувальний масаж застосовується на всіх етапах фізичної реабілітації у вигляді класичного, сегментарно-рефлекторного, точкового та самомасажу. При туберкульозі легень рекомендуються фізіотерапевтичні методи лікування: гальванізація, медикаментозний електрофорез, ультразвукова терапія, органічний електрофорез, лазерне опромінювання, а також гідротерапевтичні процедури та процедури, що загартовують. Уточнено механізми лікувальної дії масажу та фізіотерапевтичного лікування при туберкульозі легень.

Ключові слова: туберкульоз легень, масаж, фізіотерапевтичне лікування.

Аннотація. Рассмотрены особенности применения массажа и физиотерапии при туберкулезе легких. Проведен анализ более 20 литературных источников. Установлено, что лечебный массаж применяется на всех этапах физической реабилитации в виде классического, сегментарно-рефлекторного, точечного и самомассажа. При туберкулезе легких рекомендуются физиотерапевтические методы лечения: гальванизация и медикаментозный электрофорез, ультразвуковая терапия, органный электрофорез, лазерное облучение, а также гидротерапевтические и закаливающие процедуры. Уточнены механизмы лечебного действия массажа и физиотерапевтического лечения при туберкулезе легких.

Ключевые слова: туберкулез легких, массаж, физиотерапевтическое лечение.

Annotation. The features of application of a massage and a physiotherapy are considered at a pulmonary tuberculosis. An analysis is conducted more than 20 literary sources. It is set that a massage is used on all of the stages of physical rehabilitation as classic, segmental-reflex, point and self-massage. The physiotherapy methods of treatment are recommended at the pulmonary tuberculosis: galvanization and medicinal electrophoresis, ultrasonic therapy, organ electrophoresis, laser irradiation and also hydrotherapy and hardening procedures. The mechanisms of medical action of massage and physiotherapy treatment are specified at the pulmonary tuberculosis.

Key words: pulmonary tuberculosis, massage, physiotherapy treatment.

65. Каминская Н. Р. Применение восточного массажа в физической реабилитации мужчин 35–60 лет, больных мочекаменной болезнью, в условиях стационара / Каминская Н. Р. // Слобожанський науково-спортивний вісник : зб. наук. ст. – Х., 2005. – Вип. 8. – С. 203–205.

Аннотація. Стаття посвящена актуальній проблемі застосування точкового і сегментарно-рефлекторного масажу при захворюванні уролітіазом у чоловіків 35–60 років в умовах стаціонару.

Ключевые слова: массаж, физическая реабилитация, мужчины, заболевание уролитиазом.

Анотація. Стаття присвячена актуальній проблемі застосування точкового і сегментарно-рефлекторного масажу при захворюванні уролітіазом у чоловіків 35–60 років в умовах стаціонару.

Ключові слова: масаж, фізична реабілітація, чоловіки, захворювання уролітіазом.

Annotation. The article is devoted the issue of the day of application of point and segmenting-reflex massage at a disease urolitiaz at men 35–60 years in the conditions of permanent establishment.

Key words: massage, physical rehabilitation, men, disease urolitiaz.

66. Канищева О. П. Методические особенности обучения самомассажу и взаимомассажу в комплексе средств повышения адаптационных возможностей организма студентов / Канищева О. П. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – № 3(36). – С. 147–149.

Аннотація. *Рассматривается проблема увеличения количества студентов, находящихся в донозологическом состоянии, показателем которого является уровень адаптационных возможностей организма студентов. Указывается необходимость дифференцированного подхода к повышению уровня этих возможностей. Среди существующих эффективных средств улучшения состояния организма выделяется массаж. Целью работы было найти методику быстрого освоения студентами этой процедуры в рамках учебного процесса по физическому воспитанию. В процессе изучения литературных источников был выделен целостный метод обучения, который позволяет быстро научиться выполнять массаж на себе или на ком-либо. В качестве дополнения рекомендуется применение механических массажеров. Проведенный опрос студентов указал на улучшение их работоспособности в течение учебного дня.*

Ключевые слова: адаптационные возможности, дифференцированный подход, самомассаж, взаимомассаж, обучение.

Анотація. *Методичні особливості навчання самомасажу та взаємомасажу в комплексі засобів підвищення адаптаційних можливостей організму студентів. Розглядається проблема збільшення кількості студентів, які знаходяться у донозологічному стані, показником якого є рівень адаптаційних можливостей організму студентів. Вказується необхідність диференційованого підходу до підвищення рівня цих можливостей. Серед існуючих ефективних засобів поліпшення стану організму виділяється масаж. Метою роботи було знайти методику швидкого засвоєння студентами цієї процедури у межах навчального процесу з фізичного виховання. У процесі вивчення літературних джерел було виділено цілісний метод навчання, який дозволяє швидко навчитися виконувати масаж на собі або на будь-кому. В якості доповнення рекомендується застосування механічних масажерів. Проведене опитування студентів виявило поліпшення їх працездатності протягом навчального дня.*

Ключові слова: адаптаційні можливості, диференційований підхід, самомассаж, взаємомасаж, навчання.

Annotation. *The problem of increase of amount of students is n-process examined being in the pre-nozology state of organism the index of which is a level of adaptation possibilities of organism of students. The necessity of the differentiated going is specified near the increase of level of these possibilities. A massage exudes between existent effective facilities of improvement of the state of their organism. The purpose of work was to find the methods of the rapid mastering students this procedure within the framework of educational process on physical education. In the process of study of literary sources the Integral method of teaching, which allowed quickly to learn to execute a massage on itself or on*

whom, was distinguished. As addition application of mechanical massagers is recommended. The conducted questioning of students specified on the improvement of their capacity during an educational day.

Key words: adaptation possibilities, differentiated approach, self massage, one other massage, teaching.

67. Капралов С. Модифікована методика масажу для воїнів-інтернаціоналістів / Капралов С. // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2000. – Вип. 4. – С. 338–339.

Анотація. В процесі застосування реабілітаційних заходів, серед яких був і розроблений нами масаж, виявлено значне збільшення рухової функції в різних відділах хребта у хворих першої групи. Поряд із збільшенням обсягу рухів у них зникла або значно зменшилась кількість суб'єктивних ознак хвороби. У той же час у пацієнтів другої і третьої груп зменшення кількості проявів суб'єктивних ознак хвороби було не таким значним.

Ключові слова: методика, масаж, рухові функції.

Аннотація. В процессе применения реабилитационных мероприятий, среди которых был и разработанный нами массаж, обнаружено значительное увеличение двигательной функции в разных отделах позвоночника у больных первой группы. Рядом с увеличением объема движений у них исчезла или значительно уменьшилось количество субъективных признаков болезни. В то же время у пациентов второй и третьей групп уменьшения количественных проявлений субъективных признаков болезни было не таким значительным.

Ключевые слова: методика, массаж, двигательные функции.

Annotation. The modified massage for those suffering neurocirculatory distony on hypertonic type resulting from cranial and cerebral trauma used by us proved to be more efficient than the one usually used in sanatoria which it proved by subjective and objective evaluations of their health: significant increase of physical ability, the strengthening of psychic status, increase of motional volume in all parts of the spine.

Key words: method, massage, motive functions.

68. Кассолік К. Оцінка стану пацієнта за допомогою медичного масажу / Кшиштоф Кассолік, Збігнев Савіцкі, Вальдемар Анжеєвські // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2000. – Вип. 4. – С. 333–337.

Анотація. Оцінка стану пацієнта необхідна, щоб детально розробити методологію індивідуального медичного масажу. Оцінка повинна містити рефлекторні зміни (розташування болю, неспокої мускульного тонусу, неспокої сприйняття, неспокої напруженості шкіри, чутливість судин) і морфологічні зміни (асиметрія тіла, неспокої скелетної системи, шрами, стан шкіри, зміни у шкірі). Ця інформація, діагноз і медична історія пацієнта, вид заняття, минулі хвороби, дії і травма дають можливість дістатися до причин стану пацієнта і визначити, що стратегія процедури

виключає або скорочує шкідливі чинники, які порушують баланс процесів в організмі.

Ключові слова : оцінка, стан, медичний масаж.

Аннотація. Оценка состояния пациента необходима, чтобы детально разработать методологию индивидуального медицинского массажа. Оценка должна содержать рефлекторные изменения (расположение боли, беспокойства мускульного тонуса, беспокойства восприятия, беспокойства напряженности кожи, чувствительность сосудов) и морфологические изменения (асимметрия тела, беспокойства скелетной системы, шрамы, состояние кожи, изменения в коже). Эта информация, диагноз и медицинская история пациента, вид занятия, прошлые болезни, действия и травма дают возможности добраться до причин состояния пациента и определить, что стратегия процедуры исключает или сокращает вредные факторы, которые нарушают баланс процессов в организме.

Ключевые слова : оценка, состояние, медицинский массаж.

Annotation. Estimation of the state of patient is needed, in detail to develop methodology of individual medical massage. Estimation must contain reflex changes (location of pain, anxieties of muscular tone, anxieties of perception, anxieties of tension of skin, sensitiveness of vessels) and morphological changes (asymmetry of body, anxieties of the skeletal system, scars, state of skin, changes in a skin). This information, diagnosis and medical history of patient, type of employment, past illnesses, actions and trauma, enable to get to reasons of the state of patient and define that strategy of procedure eliminates or abbreviates harmful factors which violate balance of processes in an organism.

Key words : estimation, state, medical massage.

69. Кассолік К. Практичне застосування медичного масажу на прикладі локалізації больової ділянки в нижньому відділі хребта / Кшиштоф Кассолік, Збігнєв Савіцкі, Вальдемар Анжеєвські // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2000. – Вип. 4. – С. 332–333.

Анотація. У статті розглядається практичне використання масажу на прикладі локалізації больової області нижнього відділу хребта.

Ключові слова: масаж, локалізація, біль, хребет.

Аннотація. В статье рассматривается практическое использование массажа на примере локализации болевой области нижнего отдела позвоночника.

Ключевые слова: массаж, локализация, боль, позвоночник.

Annotation. This work refer to patient, who had extirpation of the nucleus pulposus, ten years ago. Since this time he had persistent low back pain. The different form of therapy did not improve patient's condition. Medical massage with accurate evaluation of a patient's condition persistent removed low back pain.

Key words: massage, localization, pain, spine.

70. Классический массаж: путь к здоровью и долголетию. – Донецк, 2007. – 345 с. – ISBN 966-338-596-0.

Аннотация. Эта книга познакомит вас с современными методиками массажа. На ее страницах подробно описана техника классического массажа. Читатель также научится делать соединительный, косметический, детский массаж и самомассаж. Издание рассчитано на массовую аудиторию.

Ключевые слова: классический массаж, методика, техника.

Анотація. Ця книга знайомить із сучасними методиками масажу. На її сторінках детально описана техніка класичного масажу. Читач також навчиться робити сполучний, косметичний, дитячий масаж і самомасаж. Видання розраховане на масову аудиторію.

Ключові слова: класичний масаж, методика, техніка.

Annotation. This book will acquaint you with the modern methods of massage. On its pages the technique of classic massage is written up. A reader also will learn to do a connecting, cosmetic, child's massage and self-massage. Edition is counted on a mass audience.

Key words: classic massage, method, technique.

71. Коршунов О. Постулаты: закон и принципы массажа / О. Коршунов // Человек в мире спорта: новые идеи, технологии, перспективы : тез. докл. Междунар. науч. конгр. – М., 1998. – Т. 2. – С. 530–531.

Аннотация. В статье рассмотрен вопрос разработки единого понятийного аппарата, постулатов массажа как метода его важнейших положений, а в методическом плане – концепции массажа как метода и его принципов.

Ключевые слова: принципы массажа, понятийный аппарат, методы.

Анотація. У статті розглянуто питання щодо розробки єдиного понятійного апарату, постулатів масажу як методу його найважливіших положень, а в методичному плані – концепції масажу як методу і його принципів.

Ключові слова: принципи масажу, понятійний апарат, методи.

Annotation. In the article a question is considered about development of single concept vehicle, postulates of massage as method of his major positions, and in a methodical plan – conception of massage as method and his principles.

Key words: principles of massage, concept vehicle, methods.

72. Крот А. Влияние бесконтактного массажа на организм человека / Алла Крот // Олимпийский спорт и спорт для всех : тез. докл. V Междунар. науч. конгр. – Минск, 2001. – С. 24.

Аннотация. В статье показано, что применение методики бесконтактного массажа оказывает значительную помощь в традиционной медицине.

Ключевые слова: массаж, методика, исследования.

Анотація. У статті показано, що застосування методики безконтактного масажу надає значну допомогу традиційній медицині.

Ключові слова: масаж, методика, дослідження.

Annotation. It is shown in the article, that application of method of massage without a contact gives considerable help traditional medicine.

Key words: massage, method, researches.

73. Кузнецов О. Ф. Контрастный массаж для коррекции массы тела / О. Ф. Кузнецов // // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2011. – № 8. – С. 55–58.

Аннотація. Контрастний масаж представлений в поєднанні охолодження з допомогою криопакета і согревания розтиранням пластиковою банкою або рукою, в єдиній процедурі для корекції маси тіла. Приведені показання і протипоказання застосування контрастного масажу, який можна виконувати як самостійно в домашніх умовах, так і фахівцями в лікувальних установах.

Ключевые слова: контрастный массаж, избыточная масса тела, криопакет, охлаждение, согревание.

Анотація. Контрастний масаж представлено у поєднанні охолодження за допомогою криопакету і зігрівання розтиранням пластиковою банкою або рукою, в єдиній процедурі для корекції маси тіла. Приведено свідчення і протипоказання застосування контрастного масажу, який можна виконувати як самостійно в домашніх умовах, так і фахівцями в лікувальних установах.

Ключові слова: контрастний масаж, надмірна маса тіла, криопакет, охолодження, зігрівання.

Annotation. Contrast massage is presented in combined action of cooling (with cryopack), and warming by rubbing with a plastic jar or by hand in a single main process of body weight correction. There have been given the indications and contraindications of contrast massage, which can be done at home, or by a physician at the clinic.

Key words: contract massage, overweight, cryopack, cooling, warming.

74. Кузнецов О. Ф. Контрастный массаж при заболеваниях мышечно-скелетной системы / О. Ф. Кузнецов // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2011. – № 6 (90). – С. 56–60.

Анотація. Контрастний масаж представлений у поєднанні з охолодженням – за допомогою криопакета і зігрівань – розтиранням пластиковою банкою або рукою, в єдиній процедурі. Призначений для блокування хронічного і гострого болю при захворюваннях м'язово-скелетної системи. Має виражену знеболюючу, протизапальну, протинабрякту дію, сприяє поліпшенню стану пацієнта у 99,99% випадків. Приведені засоби застосування і протипоказання застосування контрастного масажу засвідчують, що він може виконуватися як самостійно в домашніх умовах, так і фахівцями в лікувальних установах.

Ключові слова: контрастний масаж, класичний масаж, м'язово-скелетна система, біль, криопакет, охолодження, зігрівання, знеболення.

Аннотація. Контрастний масаж представлений в поєднанні з охолодженням – з допомогою криопакета і зігрівання – растиранням пластиковою банкою або рукою, в єдиній процедурі. Призначений для купірування хронічної і гострої болю при захворюваннях м'язово-скелетної системи. Має вираженим знеболюючим, протизапальним, протипухлинним дією, сприяє покращенню стану пацієнта в 99,99% випадків. Наведені показання і протипоказання застосування контрастного масажу, який може виконуватися як самостійно в домашніх умовах, так і спеціалістами в лікувальних закладах.

Ключевые слова: контрастный массаж, классический массаж, мышечно-скелетная система, боль, криопакет, охлаждение, согревание, обезболивание.

Annotation. Contrast massage is presented in a combination of both cooling, with cryopack, and warming by rubbing with a plastic jar or hand as a single procedure. It is intended to relieve chronic and acute pain during muscular-skeletal diseases. It has a strong therapeutic analgesic power and anti-inflammatory, antiedemic action, which contributes to good results in 99,99% of cases. It were given the indications and contraindications of contrast massage that can be performed independently at home and by specialists in hospitals.

Key words: contrast massage, classic massage, muscular skeletal system, pain, cryopack, cooling, warming, analgesia.

75. Кузнецов О. Ф. Сочетание контрастного и классического массажа / О. Ф. Кузнецов // // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2012. – № 9 (105). – С. 11–14.

Аннотація. Нова технологія поєднання контрастного масажу з класичним масажем сприяє немедикаментозному купіруванню болювого синдрому і підвищенню якості реабілітаційної допомоги пацієнтам з захворюваннями м'язово-скелетної системи порівняно з результатами традиційних форм масажу. Так, поєднання охолоджуючих прийомів криомасажу з прийомами теплого масажу в єдиній процедурі дає можливість збільшення дози метричних параметрів класичних прийомів (растирання, розминання, вібрації) без явищ передозування. Комбіноване застосування холоду і тепла за оригінальною технологією призвело до настання глибокого сну у пацієнтів, як правило, одразу після закінчення процедур.

Ключевые слова: контрастный массаж, классический массаж, боль, скелетно-мышечная система, дозирование, нагрузочные приемы, длительный сон.

Анотація. Нова технологія поєднання контрастного масажу з класичним масажем сприяє немедикаментозному купіруванню болювого синдрому і підвищенню якості реабілітаційної допомоги пацієнтам із захворюваннями

м'язово-скелетної системи в порівнянні з результатами традиційних форм масажу.

Ключові слова: *контрастний масаж, класичний масаж, біль, скелетно-м'язова система, дозування, прийоми навантажень, тривалий сон.*

Annotation. *The new technology of combination of the contrastive massage with the classical one provides non-drug relief of pain syndrome and improved treatment of skeletal-muscular abnormalities if compared with the results of traditional massage forms. The combination of cooling methods of cryomassage with warm massage during the same manual procedure increases the dosage of metric parameters of classical methods (anointment, fouflage, vibrations) without overdosage.*

Key words: *contrastive massage, classical massage, pain, skeletal-muscular system, dosage, loading methods, prolonged sleep.*

76. Левашов П. Н. Лечебный классический массаж при гипертонической болезни / П. Н. Левашов // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2012. – № 7 (103). – С. 59–63.

Аннотація. *В статтє описані причини виникнення гіпертонічної хвороби, її стадії і форми. Дана методика лікувального масажу при гіпертонічній хворобі.*

Ключевые слова: *сердечно-сосудистая система, гипертоническая болезнь, формы, стадии, методика лечебного массажа.*

Анотація. *У статті описані причини виникнення гіпертонічної хвороби, її стадії і форми. Дана методика лікувального масажу при гіпертонічній хворобі.*

Ключові слова: *серцево-судинна система, гіпертонічна хвороба, форми, стадії, методика лікувального масажу.*

Annotation. *The article describes the causes of hypertension, its stages and forms. The methods of massage therapy in hypertension are represented.*

Key words: *cardiovascular system, hypertension, forms, stages, methods of massage therapy.*

77. Лисенко М. М. Эффективность застосування масажу як засобу фізичної реабілітації при целюліті / М. М. Лисенко // Проблеми фізичного здоров'я фахівців ХХІ століття : матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. – Кіровоград, 2009. – С. 123–127.

Анотація. *У статті здійснена спроба оцінити все, що безпосередньо пов'язано з проблемою целюліту.*

Ключові слова: *целюліт, шкіра, апаратний масаж, мікроциркуляція, сауна, вібровакуумтерапія.*

Аннотація. *В данній статтє сделана попытка оценить все, что непосредственно связано с проблемой целлюлита.*

Ключевые слова: *целлюлит, кожа, аппаратный массаж, микроциркуляция, сауна, вибровакуумтерапия.*

Annotation. However, it's rather difficult to realize by yourself what procedures and remedies you need.

Key words: skin, vehicle massage, small circulation, sauna, oscillation vacuum therapy.

78. Лошкарьова Є. Магія дотику [масаж] / Євгенія Лошкарьова // Олімпійська арена. – 2009. – № 7. – С. 50.

Анотація. У статті описані такі види масажу як шиацу, стоунтерапія, аромомасаж, ломі-ломі, трав'яний масаж.

Ключові слова: масаж, види, застосування.

Аннотация. В статье описаны такие виды массажа как шиацу, стоунтерапия, аромомасаж, ломе-ломе, травяной массаж.

Ключевые слова: массаж, виды, применения.

Annotation. In the article such types of massage are described as shiatsu, stounterapy, aromomassage, crow-bar-crow-bar, grass massage.

Key words: massage, kinds, applications.

79. Марчук Г. С. Мануальная терапия при заболеваниях опорно-двигательного аппарата / Г. С. Марчук. – К. : Здоров'я, 1994. – 112 с.

Аннотация. В книге даны краткие сведения по анатомии позвоночника, указаны мануальные приемы диагностики функциональных нарушений позвоночника, рассмотрена дифференциальная диагностика заболеваний, при которых они возникают (дегенеративно-дистрофические, ревматические поражения, онкологические заболевания и др.). Изложены основные принципы и методы современной мануальной медицины. Рассмотрены наиболее эффективные и удобные приемы обследования и лечения больных, показания и противопоказания к мануальной терапии. Описаны приемы мануальной терапии, техника их выполнения. Даны основные комплексы физических упражнений и профилактических мероприятий. Для специалистов по мануальной терапии и массажу, невропатологов, ортопедов, нейрохирургов, врачей лечебной физкультуры и спортивной медицины.

Ключевые слова: мануальная терапия, позвоночник, диагностика.

Анотація. В книзі подано відомості з анатомії хребта, вказано мануальні прийоми діагностики функціональних порушень хребта, розглянуто диференціальну діагностику захворювань, при яких вони виникають (дегенеративно-дистрофічні, ревматичні ураження, онкологічні захворювання та ін.). Викладено основні принципи та методи сучасної мануальної медицини. Розглянуто найбільш ефективні та зручні прийоми обстеження та лікування хворих, показання та протипоказання до мануальної терапії. Описано прийоми мануальної терапії, техніку їх виконання. Наведено основні комплекси фізичних вправ та профілактичних заходів. Для фахівців з мануальної терапії та масажу, невропатологів,

ортопедів, нейрохірургів, лікарів з лікувальної фізкультури та спортивної медицини.

Ключові слова: мануальна терапія, хребет, діагностика.

Annotation. In a book short information is given on the anatomy of spine, the manual receptions of diagnostics of functional violations of spine are indicated, differential diagnostics of diseases which they arise up at is considered (degenerativ-distrofic, rheumatic defeats, oncologic diseases and other). Basic principles and methods of modern manual medicine are expounded. The most effective and comfortable receptions of inspection and treatment of patients, testimonies and contra-indications, are considered to manual therapy. Adopting manual therapy, technique of their implementation is described. The basic complexes of physical exercises and prophylactic measures are given. For specialists on manual therapy and massage, neurologists, orthopaedists, neurosurgeons, doctors of medical physical education and sporting medicine.

Key words: manual therapy, spine, diagnostics.

80. Масаж [з історії масажу] // Валеологія. – 2000. – № 15. – С. 7–9.

Анотація. У статті описана методика масажу в стародавній Індії. Показано, що масаж у індійців розглядали як науку життя і пов'язували його з народними традиціями.

Ключові слова: масаж, історія, мистецтво лікування.

Аннотация. В статье описана методика массажа в древней Индии. Показано, что массаж у индийцев рассматривали как науку жизни и связывали его с народными традициями.

Ключевые слова: массаж, история, искусство лечения.

Annotation. In the article the method of massage is described in ancient India. It is shown that a massage at Indians was examined as science of life and linked him with folk traditions.

Key words: massage, history, art of treatment.

81. Масаж [з історії масажу] // Валеологія. – 2000. – № 16. – С. 7–8.

Анотація. У статті описана методика масажу у стародавньому Римі. Показано, що масаж у римлян розвивався як мистецтво лікування й фізичного виховання.

Ключові слова: масаж, історія, мистецтво лікування.

Аннотация. В статье описана методика массажа в древнем Риме. Показано, что массаж у римлян развивался как искусство лечения и физического воспитания.

Ключевые слова: массаж, история, искусство лечения.

Annotation. In the article the method of massage is described in ancient Rome. It is shown that a massage at Romans developed as an art of treatment and physical education.

Key words: massage, history, art of treatment.

82. Масаж // Валеологія. – 2000. – № 17. – С. 20–21.

Анотація. У статті запропонована методика масажу при головному болю, до якої увійшли поглажування, розтирання, вібрація.

Ключові слова: масаж, методика, головний біль.

Аннотація. В статтє предложена методика массажа при головной боли, в которую вошли поглаживание, растирание, вибрация.

Ключевые слова: массаж, методика, головная боль.

Annotation. In the article the method of massage is offered at head pain entered in which, grinding, vibration.

Key words: massage, method, head pain.

83. Масаж // Валеологія. – 2000. – № 18. – С. 20–21.

Анотація. У статті запропонована методика косметичного масажу. Розглянуто характерні помилки при розтиранні шкіри.

Ключові слова: косметичний масаж, методика, характерні помилки.

Аннотація. В статтє предложена методика косметического массажа. Рассмотрены характерные ошибки при растирании кожи.

Ключевые слова: косметический массаж, методика, характерные ошибки.

Annotation. The method of cosmetic massage is offered in the article. Characteristic errors are considered at grinding of skin.

Key words: cosmetic massage, method, characteristic errors.

84. Масаж // Валеологія. – 2000. – № 19. – С. 20–22.

Анотація. У статті описана методика косметичного масажу.

Ключові слова: методика, косметичний масаж.

Аннотація. В статтє описана методика косметического массажа.

Ключевые слова: методика, косметический массаж.

Annotation. The method of cosmetic massage is described in the article.

Key words: method, cosmetic massage.

85. Масаж і здоров'я людини [точковий масаж стопи] // Валеологія. – 1999. – № 23. – С. 30.

Анотація. Запропонована методика масажу для профілактики лікування розладів обміну речовин.

Ключові слова: масаж, вплив масажу, профілактика лікування, обмін речовин.

Аннотація. Предложена методика массажа для профилактики лечения расстройств обмена веществ.

Ключевые слова: массаж, влияние массажа, профилактика лечения, обмен веществ.

Annotation. The method of massage is offered for the prophylaxis of treatment of disorders of exchange of matters.

Key words: massage, influencing of massage, prophylaxis of treatment, exchange of matters.

86. Масаж при закрепках [лікувальний масаж] // Валеологія. – 2006. – № 1/2. – С. 26.

Анотація. Запропонована методика масажу при закрепках.

Ключові слова: масаж, закрепи, методика.

Аннотация. Предложена методика массажа при запорах.

Ключевые слова: массаж запоры, методика.

Annotation. The method of massage is offered at constipations.

Key words: a massage is constipations, method.

87. Масаж проти простуди // Валеологія. – 2004. – № 23/24. – С. 37.

Анотація. Запропоновано методи масажу при простуді.

Ключові слова: масаж, простуда, методи лікування.

Аннотация. Предложены методы массажа при простуде.

Ключевые слова: массаж, простуда, методы лечения.

Annotation. The methods of massage are offered at a cold.

Key words: massage, cold, methods of treatment.

88. Митичкина Т. В. Классический массаж у больных пневмонией: проекционно-сегментарная версия / Т. В. Митичкина, К. Б. Петров // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – № 1 (109). – С. 9–12.

Аннотация. На основе базовой методики классического массажа у больных пневмонией разработана методика классического массажа, адаптированная к долевым и сегментарной локализации легочного инфильтрата. Введено понятие приоритетной зоны выполнения классического массажа. Разработаны алгоритмы выполнения адаптированной методики классического массажа у больных пневмонией с учетом степеней двигательных возможностей пациента.

Ключевые слова: пневмония, легочный сегмент, классический массаж.

Анотація. На основі базової методики класичного масажу у хворих пневмонією розроблена методика класичного масажу, адаптована до пайової і сегментарної локалізації легеневого інфільтрата. Уведено поняття пріоритетної зони виконання класичного масажу. Розроблені алгоритми виконання адаптованої методики класичного масажу у хворих пневмонією з врахуванням мір рухових можливостей пацієнта.

Ключові слова: пневмонія, легеневий сегмент, класичний масаж.

Annotation. On the basis of base method of classic massage for patients pneumonia is develop the method of classic massage, adapted to by shares and segmented localization of pulmonary infiltrate. The concept of priority area of implementation of classic massage is entered. The algorithms of implementation of the adapted method of classic massage are developed for patients by pneumonia taking into account the degrees of motive possibilities of patient.

Key words: pneumonia, pulmonary segment, classic massage.

89. Митичкина Т. В. Классический массаж у больных пневмонией: проекционно-сегментарная версия / Т. В. Митичкина, К. Б. Петров // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – № 1 (109). – С. 9–12.

***Аннотация.** Сегментарно-рефлекторный принцип является теоретическим базисом классического массажа у больных пневмонией. Существующие методики не отвечают его требованиям. Не учитываются структурно-функциональное деление легких на сегменты и доли; их проекции на грудную клетку; корреляции между проекциями легкого, его долей и сегментов и дерматомами тела человека. Не применяются методические приемы рефлекторной терапии для формирования афферентных потоков импульсов к спинальным сегментам представления легких; нарушается очередность включения стандартных областей и зон в план массажа. Системные ошибки, связанные с игнорированием требований сегментарно-рефлекторного принципа значительно снижают эффективность классического массажа при пневмонии. Описаны алгоритмы определения проекций легкого, его долей и сегментов на грудную клетку. Определены дерматомы, соответствующие проекциям легкого, его долей и сегментов на дорзальную и вентральную поверхность тела. Разработана базовая методика классического массажа при пневмонии на основе сегментарно-рефлекторного принципа и методических приемов рефлекторной терапии.*

***Ключевые слова:** пневмония, легкое, легочный сегмент, легочная доля, спинальный сегмент, нейромер, нейромерное строение тела человека, классический массаж.*

***Анотація.** Сегментарно-рефлекторний принцип є теоретичним базисом класичного масажу у хворих пневмонією. Існуючі методики не відповідають його вимогам. Не враховуються структурно-функціональне ділення легенів на сегменти і частини; їх проєкції на грудну клітину; кореляції між проєкціями легені, його частин і сегментів і дерматомами тіла людини.*

***Ключові слова:** пневмонія, легені, легеневий сегмент, легенева доля, спинальний сегмент, нейромер, нейромірна будова тіла людини.*

***Annotation.** Segment-reflex principle is a theoretical basis of classical massage in patients with pneumonia. The existing techniques do not meet its requirements. Structural and functional division of the lung into segments and lobes, their projections onto a chest, the correlations between the projections of the lung, its lobes and segments and dermatomes of the human body are not taken into account. Reflex therapy techniques are not applied to form afferent streams of impulses to spinal segments of lung representation, the sequence of inclusion of standard areas and zones in the massage plan are neglected. The systemic ignoring the requirements of segment-reflex principle reduces greatly the efficiency of classical massage in pneumonia. The algorithms of determination of the projections of the lung, its lobes and segments onto the chest are described. The dermatomes corresponding to the projections of the lung, its lobes and segments on the dorsal and ventral surface of the body are found out. The principal technique of classical*

massage in cases of pneumonia based on segmental-reflex principle and reflex therapy methods is developed.

Key words: *pneumonia, lung, lung segment, lung lobe, spinal segment, neuromere, neuromeric organization of the human body, classic massage.*

90. Намикоши Т. Японская методика профилактики и лечения болезней давлением пальцев : [шиатсу] / Токуиро Намикоши. – М. : Абики, 1990. – 112 с.

Аннотація. *В книзі описаний метод масажу з використанням надавлювання пальцями рук на певні точки тіла.*

Ключевые слова: *массаж, методика, давление пальцами.*

Анотація. *У книзі описаний метод масажу із застосуванням натискання пальцями рук на певні точки тіла.*

Ключові слова: *масааж, методика, тиск пальцями.*

Annotation. *In a book the method of massage is described with the use of pressing on of hands fingers on the certain points of body.*

Key words: *massage, method, pressure fingers.*

91. Орлов Н. И. Массаж жесткими щетками – мощное средство оздоровления / Орлов Н. И. // Физическая культура в оздоровительных группах : тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф.– Минск, 1973. – С. 174–175.

Аннотація. *Показано, що щеточний масаж – профілактичне, оздоровителне і лічєбне средство, его следует применять в оздоровителных и лечєбных учреждениях, физкультурных и спортивных организациях. В программы медичинских заведений, на наш взгляд, следует ввести изучение массажа жесткими щетками. Освоение и применение его не требует специальных знаний, оборудования, он прост и доступен каждому человеку.*

Ключевые слова: *массаж, жесткие щетки, средство оздоровления.*

Анотація. *Показано, що щітковий масаж – профілактичний, оздоровчий і лікувальний засіб, його слід застосовувати в оздоровчих і лікувальних установах, фізкультурних і спортивних організаціях. У програми медичних закладів, на наш погляд, слід увести вивчення масажу жорсткими щітками. Засвоєння і застосування його не вимагає спеціальних знань, пристроїв, він простий і доступний кожній людині.*

Ключові слова: *масааж, жорсткі щітки, засіб оздоровлення.*

Annotation. *It is shown that a brush massage of prophylactic, health and medical preventive, it follows to apply him in health and medical establishments, athletic and sporting organizations. In the programs of medical establishments, in our view, it follows to enter the study of massage hard brushes. Mastering and application of him does not require the special knowledge's, equipment, he is simple and accessible to everybody.*

Key words: *massage, hard brushes, mean of making healthy.*

92. Осіпов В. Мануальний масаж як засіб фізичної реабілітації при міофасціальному больовому синдромі / Осіпов В. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2007. – № 6. – С. 214–216.

***Анотація.** У статті відображений досвід застосування мануального масажу, як засобу фізичної реабілітації пацієнтів, які страждають на біль, внаслідок міофасциальної дисфункції м'язів. Обґрунтована доцільність і безпечність використання технічних прийомів, рекомендованих автором для постійного використання у практичній роботі.*

***Ключові слова:** пацієнт, біль, м'яз, тригерний пункт, масаж.*

***Аннотація.** В статье отображен опыт применения мануального массажа, как средства физической реабилитации пациентов, которые страдают болью, в результате миофасциальной дисфункции мышц. Обоснована целесообразность и безопасность использования технических приемов, рекомендованных автором и постоянно используемых в его практической работе.*

***Ключевые слова:** пациент, боль, мышца, триггерный пункт, массаж.*

***Annotation.** Experience of application of manual massage is represented in the article, as facilities of physical rehabilitation of patients which suffer by pain, as a result of miofastial dysfunction of muscles. Expedience and safety of the use of the technical receptions recommended by an author and constantly used to his practical work is grounded.*

***Key words:** patient, pain, muscle, triggering point, massage.*

93. Поварещенкова Ю. М. Изменение электронейромиографических параметров нервно-мышечного аппарата под влиянием отдельных приемов массажа / Ю. М. Поварещенкова // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. ІХ Міжнар. наук. конгр. – К., 2005. – С. 822.

***Аннотація.** Выявлено, что массаж изменяет параметры Н- и М-ответов и величину угнетения амплитуды Н-рефлекса. Направленность и количественная выраженность изменений, в первую очередь, зависит от модельных характеристик используемых приемов воздействия.*

***Ключевые слова:** параметры, приемы массажа, изменения.*

***Анотація.** Выявлено, що масаж змінює параметри Н- і М-відповідей і величину пригнічення амплітуди Н-рефлексу. Спрямованість і кількісна вираженість змін, в першу чергу, залежить від модельних характеристик використовуваних прийомів дії.*

***Ключові слова:** параметри, прийоми масажу, зміни.*

***Annotation.** It is exposed, that a massage changes the parameters of N- and M-answers and size of oppressing of amplitude of H-reflex. Orientation and quantitative expressed of changes, above all things, depends on descriptions of models of the used receptions of influence.*

***Key words:** parameters, adopting a massage, changes.*

94. Поварещенкова Ю. А. Мультимоносинаптическое тестирование в оценке воздействия механостимулов различной модальности / Ю. А. Поварещенкова, Д. А. Петров, Е. Андриянова // Спортивна медицина. – 2009. – № 1/2. – С. 69.

Аннотация. Обнаружено, что направленное применение механической стимуляции разного направления позволяет изменить рефлекторную возбудимость соответствующих мотонейронных пулов.

Ключевые слова: тонизирующий и релаксирующий массаж, моносинаптический рефлекс.

Анотація. Виявлено, що направлене застосування механічної стимуляції різного спрямування дозволяє змінити рефлекторну збудливість відповідних мотонейронних пулів. При тонізуючому та релаксуючому масажі відбувається зниження збудливості аферентної і центральної ланок сегментарної рефлекторної дуги м'язів інтра- і контралатеральної кінцівки.

Ключові слова: тонізуючий та релаксуючий масаж, моносинаптичний рефлекс.

Annotation. It was revealed that directional application of mechanical stimulus of different orientation allowed changing a reflex irritability for related motoneuron pools. At tonic and relaxing massage we could notice the decrease of irritability of afferent and central links of segmental reflex arch of intra- and contralateral limb.

Key words: relaxing and tonic massage, monosynaptic reflex.

95. Посохова В. М. Особенности обучения массажу в техническом вузе / Посохова В. М., Гончаров Б. Я., Гончаров В. М. // Оздоровительные технологии по физической культуре и спорту в учебных заведениях : сб. науч.-метод. тр. – Белгород, 2004. – С. 258–262.

Аннотация. Обобщен факультативный опыт преподавания курса массажа на кафедре физического воспитания и спорта Белгородского государственного технологического университета.

Ключевые слова: массаж, обучение, технический университет.

Анотація. Узагальнено факультативний досвід викладання курсу масажу на кафедрі фізичного виховання і спорту Белгородського державного технологічного університету.

Ключові слова: масаж, навчання, технічний університет.

Annotation. Optional experience of teaching of course of massage is generalized on the department of physical education and sport of the Belgorod state technological university.

Key words: massage, teaching, technical university.

96. Применение криомассажа в комплексе с форе́зом лекарственных веществ в восстановительном лечении больных, перенесших операцию по поводу компрессионной пояснично-крестцовой радикулопатии / С. А. Гусарова, С. Г. Масловская, Ф. Е. Горбунов [и др.] // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2011. – № 4. – С. 20–25.

Аннотация. В лечении больных, оперированных по поводу дискогенных нейропатий, применяли криомассаж и фореуз лекарственных веществ. Всем больным вначале проводили процедуры криомассажа, т.е. локального охлаждения выбранных зон воздействия, а затем в зависимости от преобладания в клинической картине одного из основных неврологических симптомов подбирались методики фореуза лекарственных препаратов. Дифференцированное применение комплекса этих лечебных факторов способствовало купированию симптомов заболевания, что определяло существенную эффективность комбинированного лечения.

Ключевые слова: дискогенные нейропатии, криомассаж, фореуз лекарственных веществ.

Анотація. У лікуванні хворих, яких оперують з приводу дискогенних нейропатій, застосовували кріомасаж і фореуз лікарських речовин. Всім хворим спочатку проводили процедури кріомасажу: локального охолодження вибраних зон дії, а потім залежно від переважання клінічної картини одного з основних неврологічних симптомів обирали методики фореуза лікарських препаратів. Диференційоване застосування комплексу цих лікувальних чинників сприяло блокуванню симптомів захворювання, що визначало істотну ефективність комбінованого лікування.

Ключові слова: дискогенні нейропатії, кріомасаж, фореуз лікарських речовин.

Annotation. Cryomassage and medical substance were applied for treatment of patients who had been operated for discogenic neuropathies. All the patients initially were performed the cryomassage, ie local cooling of selected zones of influence, and then, depending on the predominance of the clinical picture of one of the major neurological symptoms were chosen phoresis medical substance method. Differentiated application of the medical factors contributed to the pain relief of disease symptoms, that determines the essential efficacy of the combined treatment.

Key words: discogenic neuropathies, cryomassage, medical substance phoresis.

97. Романчук А. Н. Массажная гимнастика как одна из форм физического воспитания детей раннего возраста / Романчук А. Н., Беседа В. В. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 11. – С. 94–96.

Аннотация. Представлен авторский взгляд на проблему физического воспитания детей раннего возраста. Проведен анализ многолетней работы с детьми раннего возраста в специальном детском учреждении № 248 г. Одессы, по результатам которого даны методические подходы и рекомендации к использованию массажной гимнастики с целью физического воспитания детей данной возрастной категории; акцентировано внимание на недопустимости применения отдельных приемов массажа и гимнастических упражнений. Предварительный анализ свидетельствует о значительном улучшении физического развития детей.

Ключевые слова: физическое воспитание, дети, ранний возраст, гимнастика, массаж.

Анотація. Представлено авторський погляд на проблему фізичного виховання дітей раннього віку. Проведено аналіз багаторічної роботи з дітьми раннього віку в спеціальній дитячій установі № 248 м. Одеси, за результатами якого розроблені методичні підходи й рекомендації до використання масажної гімнастики з метою фізичного виховання дітей даної вікової категорії; акцентована увага на неприпустимості застосування окремих прийомів масажу і гімнастичних вправ. Попередній аналіз свідчить про значне поліпшення фізичного розвитку дітей.

Ключові слова: фізичне виховання, діти, ранній вік, гімнастика, масаж.

Annotation. Presented author's look to problem of the physical education early baby age. The organized analysis of the perennial work with the babes of the early age in special baby institution 248 (Odessa), on result which are given methodical approaches and recommendations to use massaging atheleticses for the reason physical education babes of given age category, is accented attention on inadmissibility of the using separate receiving the massage and gymnastic exercises. The preliminary analysis is indicative of significant improvement of the babes' physical development.

Key words: physical education, babes, early age, gymnastic, massage.

98. Романчук О. П. Методичні аспекти проведення та організації масажної гімнастики у ранньому дитячому віці / О. П. Романчук, В. В. Беседа // Медицинская реабилитация, курортология и физиотерапия. – 2009. – № 4. – С. 37–39.

Анотація. Представлено методичні рекомендації з проведення масажної гімнастики, що є результатом багаторічної апробації даної методики в спеціальній дитячій установі. Основною відмінністю описаної методики від тих, що існують є використання „краніо-каудального принципу” з масажем голови дитини, а також диференціація використовуваних вправ і прийомів з врахуванням індивідуального фізичного розвитку дитини.

Ключові слова: ранній дитячий вік, масаж, гімнастика.

Аннотация. Представлены методические рекомендации по проведению массажной гимнастики, являющиеся результатом многолетней апробации данной методики в специальном детском учреждении. Основным отличием описанной методики от существующих является использование «кранио-каудального принципа» с массажем головы ребенка, а также дифференциация используемых упражнений и приемов с учетом индивидуального физического развития ребенка.

Ключевые слова: ранний детский возраст, массаж, гимнастика.

Annotation. Methodical recommendations are presented on the lead through of massage gymnastics, subsequent upon long-term approbation of this method in the special child's establishment. The basic difference of the described method from existing is the use of „cranio-caudalny principle” with the massage of head of child, and also differentiation of in-use exercises and receptions taking into account individual physical development of child.

Key words: *early child's age, massage. gymnastics.*

99. Савченко В. А. Массаж в комплексном консервативном лечении больных с синдромами остеохондроза / В. А. Савченко, А. А. Бирюков // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – № 9(117). – С. 42–49.

Аннотація. В основу статті положені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу за допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; триггерної терапії, м'якої мануальної мобілізації у формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключевые слова: *остеохондроз, мануальная коррекция, массаж, техника приемов массажа, частные методики.*

Анотація. В основу статті покладені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу за допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; триггерної терапії, м'якої мануальної мобілізації у формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключові слова: *остеохондроз, мануальна корекція, масаж, техніка прийомів масажу, методики.*

Annotation. The article is based on the results of a long-term scientific investigation of massage and manual correction, enormous practical experience involving elite athletes during pre-competition training and teaching massage and therapeutic medicine in high school. The massage techniques of complex conservative treatment of the symptoms of degenerative spine disease are represented including classical, point, segmental massage, trigger therapy, mild manual mobilization in the form of passive movements, post-isometric relaxation.

Key words: *degenerative spine disease, manual correction, massage, the technique of massage methods .*

100. Савченко В. А. Массаж в комплексном консервативном лечении больных с синдромами остеохондроза / В. А. Савченко, А. А. Бирюков // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – № 10(118). – С. 39–48.

Аннотація. В основу статті положені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів, в

процессе их подготовки к соревнованиям, а также преподавания массажа и лечебной физической культуры в вузе. Представлены методики комплексного консервативного лечения синдромов остеохондроза с помощью различных видов массажа: классического, точечного, сегментарного; триггерной терапии, мягкой мануальной мобилизации в форме пассивных движений, постизометрической релаксации.

Ключевые слова: остеохондроз, мануальная коррекция, массаж, техника приемов массажа, частные методики.

Анотація. У основу статті покладені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу за допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; триггерної терапії, м'якої мануальної мобілізації у формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключові слова: остеохондроз, мануальна корекція, масаж, техніка прийомів масажу, методики.

Annotation. The article is based on the results of a long-term scientific investigation of massage and manual correction, enormous practical experience involving elite athletes during pre-competition training and teaching massage and therapeutic medicine in high school. The massage techniques of complex conservative treatment of the symptoms of degenerative spine disease are represented including classical, point, segmental massage, trigger therapy, mild manual mobilization in the form of passive movements, post-isometric relaxation.

Key words: degenerative spine disease, manual correction, massage, the technique of massage methods .

101. Савченко В. А. Массаж в комплексном консервативном лечении больных с синдромами остеохондроза / В. А. Савченко, А. А. Бирюков // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – № 11(119). – С. 38–45.

Аннотація. В основу статті положені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів, в процесі їх підготовки до змагань, а також преподавания массажа и лечебной физической культуры в вузе. Представлены методики комплексного консервативного лечения синдромов остеохондроза с помощью различных видов массажа: классического, точечного, сегментарного; триггерной терапии, мягкой мануальной мобилизации в форме пассивных движений, постизометрической релаксации.

Ключевые слова: остеохондроз, мануальная коррекция, массаж, техника приемов массажа, частные методики.

Анотація. У основу статті покладені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу за допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; тригерної терапії, м'якої мануальної мобілізації у формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключові слова: остеохондроз, мануальна корекція, масаж, техніка прийомів масажу, методики.

Annotation. The article is based on the results of a long-term scientific investigation of massage and manual correction, enormous practical experience involving elite athletes during pre-competition training and teaching massage and therapeutic medicine in high school. The massage techniques of complex conservative treatment of the symptoms of degenerative spine disease are represented including classical, point, segmental massage, trigger therapy, mild manual mobilization in the form of passive movements, post-isometric relaxation.

Key words: degenerative spine disease, manual correction, massage, the technique of massage methods .

102. Савченко В. А. Массаж в комплексном консервативном лечении больных с синдромами остеохондроза / В. А. Савченко, А. А. Бирюков // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – № 12(120). – С. 34–39.

Аннотація. В основу статті положені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів, в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу з допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; тригерної терапії, м'якої мануальної мобілізації в формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключевые слова: остеохондроз, мануальная коррекция, массаж, техника приемов массажа, частные методики.

Анотація. У основу статті покладені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу за допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; тригерної терапії, м'якої мануальної мобілізації у формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключові слова: остеохондроз, мануальна корекція, масаж, техніка прийомів масажу, методики.

Annotation. The article is based on the results of a long-term scientific investigation of massage and manual correction, enormous practical experience involving elite athletes during pre-competition training and teaching massage and therapeutic medicine in high school. The massage techniques of complex conservative treatment of the symptoms of degenerative spine disease are represented including classical, point, segmental massage, trigger therapy, mild manual mobilization in the form of passive movements, post-isometric relaxation.

Key words: degenerative spine disease, manual correction, massage, the technique of massage methods .

103. Савченко В. А. Массаж в комплексном консервативном лечении больных с синдромами остеохондроза / В. А. Савченко, А. А. Бирюков // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2014. – № 4(124). – С. 26–33.

Аннотація. В основу статті положені результати багаторічної наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів, в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу з допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; триггерної терапії, м'якої мануальної мобілізації в формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключевые слова: остеохондроз, мануальная коррекция, массаж, техника приемов массажа, частные методики.

Анотація. У основу статті покладені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу за допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; триггерної терапії, м'якої мануальної мобілізації у формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключові слова: остеохондроз, мануальна корекція, масаж, техніка прийомів масажу, методики.

Annotation. The article is based on the results of a long-term scientific investigation of massage and manual correction, enormous practical experience involving elite athletes during pre-competition training and teaching massage and therapeutic medicine in high school. The massage techniques of complex conservative treatment of the symptoms of degenerative spine disease are represented including classical, point, segmental massage, trigger therapy, mild manual mobilization in the form of passive movements, post-isometric relaxation.

Key words: *degenerative spine disease, manual correction, massage, the technique of massage methods .*

104. Савченко В. А. Массаж в комплексном консервативном лечении больных с синдромами остеохондроза / В. А. Савченко, А. А. Бирюков // // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2014. – № 1(121). – С. 33–40.

Аннотация. В основу статьи положены результаты многолетней научной работы в области массажа, мануальной коррекции и большого практического опыта, в том числе со спортсменами высших разрядов, в процессе их подготовки к соревнованиям, а также преподавания массажа и лечебной физической культуры в вузе. Представлены методики комплексного консервативного лечения синдромов остеохондроза с помощью различных видов массажа: классического, точечного, сегментарного; триггерной терапии, мягкой мануальной мобилизации в форме пассивных движений, постизометрической релаксации.

Ключевые слова: *остеохондроз, мануальная коррекция, массаж, техника приемов массажа, частные методики.*

Анотація. У основу статті покладені результати багатолітньої наукової роботи в області масажу, мануальної корекції і великого практичного досвіду, у тому числі зі спортсменами вищих розрядів в процесі їх підготовки до змагань, а також викладання масажу і лікувальної фізичної культури у вузі. Представлені методики комплексного консервативного лікування синдромів остеохондрозу за допомогою різних видів масажу: класичного, точкового, сегментарного; триггерної терапії, м'якої мануальної мобілізації у формі пасивних рухів, постізометричної релаксації.

Ключові слова: *остеохондроз, мануальна корекція, масаж, техніка прийомів масажу, методики.*

Annotation. The article is based on the results of a long-term scientific investigation of massage and manual correction, enormous practical experience involving elite athletes during pre-competition training and teaching massage and therapeutic medicine in high school. The massage techniques of complex conservative treatment of the symptoms of degenerative spine disease are represented including classical, point, segmental massage, trigger therapy, mild manual mobilization in the form of passive movements, post-isometric relaxation.

Key words: *degenerative spine disease, manual correction, massage, the technique of massage methods .*

105. Сітнікова Н. С. Місце сегментарного масажу у фізичній реабілітації хворих на хронічний бронхіт / Сітнікова Н. С., Каменева М. Ю. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 4. – С. 143–145.

Анотація. Розглянуто місце сегментарного масажу як одного з найважливіших методів фізичної реабілітації хворих на хронічний бронхіт. Визначені принципи лікування хворих на хронічний бронхіт на санаторно-курортному етапі. Запропонована методика використання сегментарного масажу в основу якої положено принципи вітчизняних та зарубіжних лікарів та реабілітологів. Доказано, що при правильному використанні сегментарного масажу у хворих підвищується працездатність, активізуються природні системи адаптації, покращується стан центральної і вегетативної нервової системи, стимулюється психічна активність, припиняється кашель та настає одужання.

Ключові слова: засоби відновлення, фізична реабілітація, сегментарний масаж, санаторно-курортний етап, хворі на хронічний бронхіт.

Аннотація. Рассматривается место сегментарного массажа как одного из важнейших методов физической реабилитации больных хроническим бронхитом. Определены принципы лечения больных хроническим бронхитом на санаторно-курортном этапе. Предложенная методика использования сегментарного массажа в основу которой положены принципы отечественных и зарубежных врачей и реабилитологов. Доказано что при правильном использовании сегментарного массажа у больных повышается работоспособность, активизируются природные системы адаптации, улучшается состояние центральной и вегетативной нервной системы, стимулируется психическая активность, прекращается кашель и наступает выздоровление.

Ключевые слова: средства восстановления, физическая реабилитация, сегментарный массаж, санаторно-курортный этап, больные хроническим бронхитом.

Annotation. The place of segmental massage as one of the most important methods of physical rehabilitation for patients with chronic bronchitis is shown. The principles of treatment of patients with chronic bronchitis at the sanatorium stage were defined. The proposed method of segmental massage based on the principles of domestic and foreign doctors and rehabilitators. Proved that when used properly, segmental massage in patients with increased efficiency, activated natural systems to adapt, improve the state of the central and autonomic nervous system, stimulates mental activity, stops coughing and begins recovery.

Key words: restore, physical rehabilitation, segmental massage, spa stage, patients with chronic bronchitis.

106. Свешников В. М. Методика массажа при заболеваниях пояснично-крестцового отдела позвоночника с явлениями вторичного радикулита / Свешников В. М. [и др.] // Вопросы лечебной физической культуры и спортивного массажа : сб. материалов науч. конф. кафедры лечеб. физ. культуры и спорт. массажа. – М., 1972. – С. 106–110.

Анотація. Розроблена методика масажу при явищах вторинного радикуліту перевірена на практиці і може бути рекомендована для спортсменів,

страждаючих вторинним радикулітом на ґрунті остеохондрозу, деформуючого спондильозу і спондилолістезу.

Ключові слова: масаж, методика, спортсмени, радикуліт.

Анотація. Розроблена методика масажу при явленнях вторинного радикуліта перевірена на практиці і може бути рекомендована для спортсменів, страждаючих вторинним радикулітом на ґрунті остеохондрозу, деформуючого спондильозу і спондилолістезу.

Ключевые слова: массаж, методика, спортсмены, радикулит.

Annotation. The developed method of massage at the phenomena of second radikulit is tested in practice and can be recommended for sportsmen, sufferings second radikulit on soil of osteokhondrosis, deforming spondilesis and spondilolistesis.

Key words: massage, method, sportsmen, radiculit.

107. Соколов П. П. Японский массаж шиацу / П. П. Соколов. – М. : Советский спорт, 1991. – 64 с., ил. – ISBN 5-85009-209-9. (Сер. Физкультура для здоровья).

Анотація. В брошурі описаний сучасний варіант традиційного японського оздоровчого масажу. По техніці виконання він схожий на точковий мікромасаж. Відносна простота і доступність шиацу дають йому неоспоримі переваги перед іншими видами масажу. Застосування цього масажу сприяє зміцненню здоров'я, збереженню бадьорості і довголіттю.

Ключевые слова: японский массаж шиацу, техника исполнения.

Анотація. У брошурі описаний сучасний варіант традиційного японського оздоровчого масажу. За технікою виконання він схожий на точковий мікромасаж. Відносна простота і доступність шиацу дають йому безперечні переваги перед іншими видами масажу. Застосування цього масажу сприяє зміцненню здоров'я, збереженню бадьорості і довголіттю.

Ключові слова: японський масаж шиацу, техніка виконання.

Annotation. The modern variant of the traditional Japanese health massage is described in a brochure. On the technique of execution he looks like a point micromassage. Relative simplicity and availability of shiacu give him undeniable advantages before other types of massage. Application of this massage to the sposobs vuet strengthening of health, maintenance of cheerfulness and longevity.

Key words: Japanese massage of shiacu, technique of execution.

108. Степашко М. В. Масаж і лікувальна фізкультура в медицині : [підр. для студ. вищ. навч. мед. закл.] / М. В. Степашко, Л. В. Сухостат. – К. : Медицина, 2006. – 286 с.

Анотація. Описано види, форми і методи масажу. Подано гігієнічні вимоги для його проведення.

Ключові слова: масаж, лікувальна фізична культура, вимоги.

Аннотация. Описаны виды, формы и методы массажа. Поданы гигиенические требования для его проведения.

Ключевые слова: массаж, лечебная физическая культура, требования.

Annotation. Kinds, forms and methods of massage, are described. Hygienically requirements are given for his lead through.

Key words: massage, medical physical culture, requirements.

109. Тюрин А. М. Техника массажа / А. М. Тюрин, В. И. Васичкин. – Л. : Медицина, 1986. – 160 с.

Аннотация. В книге приведена унифицированная техника различных приемов массажа, методические требования к технике и основные ошибки при выполнении массажа

Ключевые слова: массаж, техника, методические требования.

Анотація. У книзі запропонована уніфікована техніка різних прийомів масажу, методичні вимоги до техніки і основні помилки при виконанні масажу

Ключові слова: масаж, техніка, методичні вимоги.

Annotation. In a book the technique of different receptions of massage, methodical requirements to the technique and basic run-time errors, is resulted massage

Key words: massage, technique, methodical requirements.

110. Уроки масажу [масаж при головному болю] // Валеологія. – 2003. – № 8. – С. 3.

Анотація. Запропоновано методіку масажу при головному болю.

Ключові слова: масаж, головний біль, методіка.

Аннотация. Предложена методика массажа при головной боли.

Ключевые слова: массаж, головная боль, методика.

Annotation. The method of massage is offered at head pain.

Key words: massage, head pain, method.

111. Усенко И. Эффективность применения нетрадиционной методики массажа триггерных точек в лечении подростков, страдающих сколиотической болезнью / Усенко Инна // Материалы IV науч.-метод. конф. студ. ф-та „Рекреации, физической реабилитации и спортивной медицины”. – К., 2001. – С. 141–148.

Аннотация. Изучены особенности влияния методики лечебного массажа триггерных точек на коррекцию осанки у подростков, которая ранее не применялась при данном заболевании.

Ключевые слова: нетрадиционная методика, лечебный массаж, коррекция осанки.

Анотація. Вивчені особливості впливу методіки лікувального масажу триггерних точок на корекцію постави у підлітків, яку раніше не застосовували при даному захворюванні.

Ключові слова: нетрадиційна методика, лікувальний масаж, корекція постави.

Annotation. The features of influencing of method of medical massage of trigger points are studied on the correction of carriage at teenagers, which before was not used at this disease.

Key words: untraditional method, medical massage, correction of carriage.

112. Шарипов Д. Предварительный массаж / Д. Шарипов // Легкая атлетика. – 1982. – № 6. – С. 26–27.

Аннотація. В статтє обоснованы задачи и особенности предварительного массажа у легкоатлетов.

Ключевые слова: массаж, задачи, особенности, легкоатлеты.

Анотація. У статті обґрунтовані завдання і особливості попереднього масажу у легкоатлетів.

Ключові слова: масаж, завдання, особливості, легкоатлети.

Annotation. In the article tasks and features are grounded preliminary massage, soot at athletes.

Key words: massage, tasks, features, athletes.

113. Шляхтиченко И. Н. Виды массажа и их классификация / И. Н. Шляхтиченко // Теория и практика физической культуры. – 1989. – № 7. – С. 35–37.

Аннотація. Предложена классификация видов массажа, которая экспериментально апробирована при лечении больных с различными неврологическими синдромами остеохондроза.

Ключевые слова: массаж, виды, классификация.

Анотація. Запропонована класифікація видів масажу, яка експериментально апробована при лікуванні хворих з різними неврологічними синдромами остеохондрозу.

Ключові слова: масаж, види, класифікація.

Annotation. Classification of types of massage is offered, which is experimentally approved at treatment of patients with the different neurological syndromes of osteokhondrosis.

Key words: massage, kinds, classification.

114. Штеренгерц А. Е. Массаж для взрослых и детей : [справочное пособие] / А. Е. Штеренгерц. – К. : Здоров'я, 1992. – 384 с.

Аннотація. В справочном пособии описаны приемы, виды и средства массажа, механизм воздействия массажа на организм человека (общее воздействие, влияние на кожу, нервную, сердечно-сосудистую, лимфатическую системы, функцию дыхания, обменные процессы), техника массажа общего и отдельных частей тела, особенности массажа в педиатрии в зависимости от возраста ребенка. Приведены методики массажа при нарушениях опорно-двигательного аппарата, склеродермии,

сколиотической болезни, заболеваниях суставов, центральной и периферической нервной систем, сердечно-сосудистой системы, органов пищеварения и др.

Ключевые слова: массаж, техника, методика.

Анотація. У довіднику описані прийоми, види і засоби масажу, механізм дії масажу на організм людини (загальна дія, вплив на шкіру, нервову, серцево-судинну, лімфатичну системи, функцію дихання, обмінні процеси), техніка масажу загального і окремих частин тіла, особливості масажу в педіатрії залежно від віку дитини. Приведені методики масажу при порушеннях опорно-рухового апарату, склеродермії, сколіотичній хворобі, захворюваннях суглобів, центральної і периферичної нервової систем, серцево-судинної системи, органів травлення та ін.

Ключові слова: масаж, техніка, методика.

Annotation. In a certificate manual receptions, kinds and facilities of massage, mechanism of influence of massage, are described on the organism of man (common affecting, influencing skin, nervous, cardiovascular, lymphatic systems, breathing function, processes of exchanges), technician of massage of general and separate parts of body, features of massage in pediatrics depending on age of child. The methods of massage are resulted at violations of locomotorium vehicle, scleroderma, scoliosis illness, diseases of joints, central and peripheral nervous systems, cardiovascular system, organs of digestion and other

Key words: massage, technique, method.

115. Штеренгерц А. Е. Техника массажа и самомассажа / А. Е. Штеренгерц. – К. : Здоров'я, 1992. – 64 с.

Аннотація. В брошюре описані общіє правила масажу, техніка виконання основних (поглаживание, растирание, разминание, вибрация) и вспомогательных (пиление, валиние, строгание, пересекание, накатывание, сдвигание, подергивание, растяжение, сжатие и др.) приемов масажу, техніка самомассажа отдельных частей тела (стопы, мышцы голени, бедра, живота, спины, груди, плеча, шеи, лица и др.).

Ключевые слова: массаж, техника, правила.

Анотація. У брошурі описані загальні правила масажу, техніка виконання основних (поглаживання, розтирання, розминка, вібрація) і допоміжних (пилення, валиння, стругання, пересікання, накатування, зрушення, сіпання, розтягування, стиснення і ін.) прийомів масажу, техніка самомасажу окремих частин тіла (стопи, м'язів гомілки, стегна, живота, спини, грудей, плеча, шиї, обличчя та ін.).

Ключові слова: масаж, техніка, правила.

Annotation. The rules of commons of massage, technician of implementation of basic (stroking, grinding, mashing, vibration) and auxiliary (fueling, planning, crossing, rolling, moving, twitch, tension, compression and other) receptions of massage, technician of self-massage of separate parts of body are described in a

brochure (foot, muscles of shin, thigh, stomach, back, breast, shoulder, neck, person and other).

Key words: *massage, technique, governed.*

116. Andrejewsky W. Masaz medyczny a morfologia krwi u osob ze zmianami przecia eniowymi kr goslupa (медичний масаж і морфологія крові в осіб зі змінами хребта негативного характеру) / Andrejewsky W., Kassolik K., Ro Ek-Mroz // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2001. – Вип. 5, т. 2. – С. 3–6.

Анотація. *Кореляційні зміни морфології крові перед і після масажу свідчать про певний вплив медичного масажу на величину деяких чинників морфології крові.*

Ключові слова: *масаж, чинники, морфологія крові.*

Аннотация. *Корреляционные изменения морфологии крови перед и после массажа свидетельствуют об определенном влиянии медицинского массажа на величину некоторых факторов морфологии крови.*

Ключевые слова: *массаж, факторы, морфология крови.*

Annotation. *The overloading changes of vertebral column is one of the often trouble in the present day. One of the physiotherapeutic methods used in this complaint is medical massage, which reduces pain and improves the blood flow and function of tissues (muscles, ligaments and fascia). The morphological test and the estimation of level of pain were done on 18 individuals with pain of vertebral column, before and after the series of medical massage. The results of investigation showed that the level of pain after the treatment was statistically reduced also there were observed the changes some of the factors in morphology, but not statistically important.*

Key words: *massage, factors, morphology of blood.*

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Авраменко А. О.	1	Кассолік К.	68,69
Аксенова А. М.	2	Коршунов О.	71
Аксенова Н. И.	2	Крот А.	72
Альбота Т. Г.	3	Кузнецов О. Ф.	73-75
Андріянова Е.	4,94	Левашов П. Н.	76
Анжеєвскі В.	68,69	Лесбекова Р. Е.	33
Антипкин Ю. Г.	5	Лисенко М. М.	77
Бабанин А. А.	6	Лошкарьова Є.	78
Берегинь А.	8	Марчук Г. С.	79
Беседа В. В.	97,98	Масловская С. Г.	96
Бирюков А. А.	9-29,41,99,100	Мельниченко Е. В.	6
Боровець В. Г.	30	Микус Е.	42
Бортфельд С. А.	31	Митичкина Т. В.	88,89
Бочковський В. М.	32	Намикоши Т.	90
Бугыбаева С. Ж.	33	Неханевич О. Б.	60
Василенко М. Н.	34	Орлов Н. И.	91
Васичкин В. И.	35-40,109	Осіпов В.	92
Власова Н. А.	41	Петров Д. А.	94
Волосяна М. В.	60	Петров К. Б.	88,89
Гайгер Г.	42	Пеценко Н. И.	43
Глиняная О. А.	43	Поварещенкова Ю. М.	93,94
Голець В. О.	44	Попадюха Ю. А.	43
Головина Л. Л.	9	Посохова В. М.	95
Гольдблат Ю. В.	45	Рейнхольд Й.	42
Гончаров Б. Я.	95	Рогачева Е. И.	31
Гончаров В. М.	95	Романчук А. Н.	97
Горбунов Ф. Е.	96	Романчук О. П.	98
Городецкая Г. Ф.	31	Рысс М. Г.	48
Грасько О.	46	Савин Д. Н.	29
Губерт К. Д.	48	Савіцкі З.	68,69
Гусарова С. А.	96	Савченко В. А.	99-104
Дворянинова Е. В.	49	Свешников В. М.	106
Диброва А. В.	50	Сітнікова Н. С.	105
Дубровский В. И.	51,52	Соколов П. П.	107
Ефименко П. Б.	53-59	Степашко М. В.	108
Євдокимов Є. І.	44	Сухостат Л. В.	108
Ибрагимова В. С.	61	Тюрин А. М.	109
Исаев Ю. А.	62,63	Усенко И.	111
Калмикова Ю. С.	64	Черніловська С. В.	60
Каменева М. Ю.	105	Шарипов Д.	112
Каминская Н. Р.	65	Шляхтиченко И. Н.	113
Канищева О. П.	66	Штеренгерц А. Е.	114,115
Капралов С.	67	Andrejewsky W.	116

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАСАЖ

Анотований
бібліографічний покажчик
трьома мовами

Укладач – Ірина Свістельник